

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (ολομέλεια)

της 27ης Νοεμβρίου 2012*

Περιεχόμενα

I – Το νομικό πλαίσιο	4
A – Η απόφαση 2011/199	4
B – Η Συνθήκη ΕΜΣ.....	5
II – Το ιστορικό της διαφοράς της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα	9
III – Επί των προδικαστικών ερωτημάτων.....	10
A – Επί του πρώτου ερωτήματος.....	10
1. Επί της αρμοδιότητας του Δικαστηρίου.....	10
2. Επί του παραδεκτού	11
3. Επί της ουσίας	12
α) Ως προς το ζήτημα αν η αναθεώρηση της Συνθήκης ΛΕΕ αφορά αποκλειστικώς διατάξεις του τρίτου μέρους της εν λόγω Συνθήκης	12
β) Ως προς το ζήτημα κατά πόσον η αναθεώρηση της Συνθήκης ΛΕΕ επάγεται διεύρυνση των ανατεθειμένων στην Ένωση βάσει των Συνθηκών αρμοδιοτήτων.....	15
B – Επί του δεύτερου ερωτήματος	16
1. Επί της αρμοδιότητας του Δικαστηρίου.....	17
2. Επί του παραδεκτού	17
3. Επί της ουσίας	18
α) Επί της ερμηνείας των διατάξεων που αφορούν την αποκλειστική αρμοδιότητα της Ένωσης	19
i) Επί της ερμηνείας των άρθρων 3, παράγραφος 1, στοιχείο γ', ΣΛΕΕ και 127 ΣΛΕΕ	19

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

ii) Επί της ερμηνείας του άρθρου 3, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ	20
β) Επί της ερμηνείας διαφόρων διατάξεων της Συνθήκης ΛΕΕ σχετικών με την οικονομική πολιτική	21
i) Επί της ερμηνείας των άρθρων 2, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, 119 έως 121 ΣΛΕΕ και 126 ΣΛΕΕ	21
ii) Επί της ερμηνείας του άρθρου 122 ΣΛΕΕ	22
iii) Επί της ερμηνείας του άρθρου 123 ΣΛΕΕ	22
iv) Επί της ερμηνείας του άρθρου 125 ΣΛΕΕ	23
γ) Επί της ερμηνείας του άρθρου 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ	26
δ) Επί της ερμηνείας του άρθρου 13 ΣΕΕ	26
i) Επί του έργου που ανατίθεται στην Επιτροπή και την ΕΚΤ	26
ii) Επί του ρόλου που ανατίθεται στο Δικαστήριο	28
ε) Επί της ερμηνείας της γενικής αρχής της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας ..	29
Γ – Επί του τρίτου ερωτήματος	27
IV – Επί των δικαστικών εξόδων	30

«Μηχανισμός σταθερότητας για τα κράτη μέλη με νόμισμα το ευρώ — Απόφαση 2011/199/ΕΕ — Τροποποίηση του άρθρου 136 ΣΛΕΕ — Κύρος — Άρθρο 48, παράγραφος 6, ΣΕΕ — Απλοποιημένη διαδικασία αναθεώρησης — Συνθήκη ΕΜΣ — Οικονομική και νομισματική πολιτική — Αρμοδιότητα των κρατών μελών»

Στην υπόθεση C-370/12,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Supreme Court (Ιρλανδία) με απόφαση της 31ης Ιουλίου 2012, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 3 Αυγούστου 2012, στο πλαίσιο της δίκης

Thomas Pringle

κατά

Government of Ireland,

Ireland,

The Attorney General,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (ολομέλεια),

συγκείμενο από τους Β. Σκουρή, Πρόεδρο, Κ. Lenaerts (εισηγητή), αντιπρόεδρο, Α. Tizzano, R. Silva de Lapuerta, Μ. Pešič, L. Bay Larsen, T. von Danwitz, Α. Rosas, Γ. Αρέστη, J. Malenovský, Μ. Berger και Ε. Jarašiūnas, προέδρους τμήματος, Ε. Juhász, Α. Borg Barthet, U. Lõhmus, Ε. Levits, Α. Ó Caoimh, J.-C. Bonichot, Α. Arabadjiev, C. Toader, J.-J. Kasel, Μ. Safjan, D. Šváby, Α. Prechal, C.G. Fernlund, J. L. Da Cruz Vilaça και C. Vajda, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: J. Kokott

γραμματέας: T. Millett, βοηθός γραμματέας,

έχοντας υπόψη την απόφαση του Προέδρου του Δικαστηρίου της 4ης Οκτωβρίου 2012, περί υπαγωγής της υποθέσεως στην ταχεία διαδικασία σύμφωνα με τα άρθρα 23α του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και 105, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 23ης Οκτωβρίου 2012,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- ο T. Pringle, εκπροσωπούμενος από τους J. Rogers και P. Callan, Senior Counsel, καθώς και από τους R. Budd και J. Tomkin, Barristers-at-Law, κατ' εντολήν του J. Noonan, solicitor,
- η Ιρλανδία, εκπροσωπούμενη από την E. Creedon, επικουρούμενη από τους M. Cush και S. Murphy, Senior Counsel, καθώς και από τους N. Travers και C. Donnelly, Barristers-at-Law,
- η Βελγική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους T. Materne και J.-C. Halleux, καθώς και από την C. Pochet,
- η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους T. Henze και J. Möller,
- η Ελληνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την Α. Σαμώνη-Ράντου καθώς και από τους Γ. Καριψιάδη και Κ. Μπόσκοβιτς,
- η Ισπανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την N. Díaz Abad,
- η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την E. Belliard, καθώς και από τους G. de Bergues και E. Ranaivoson,
- η Ιταλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την G. Palmieri, επικουρούμενη από τον S. Fiorentino, avvocato dello Stato,
- η Κυπριακή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους Δ. Λυσάνδρου και Ν. Κυριακού,
- η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις C. Wissels και M. Bulterman,
- η Αυστριακή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον G. Hesse,
- η Σλοβακική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την B. Ricziová,
- η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενη από την E. Jenkinson, επικουρούμενη από τον A. Dashwood, QC,

- το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, εκπροσωπούμενο από τους A. Neergaard και R. Crowe,
- το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, εκπροσωπούμενο από τους H. Legal, G. Maganza και A. de Gregorio Merino,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους J.-P. Kerpenne, L. Romero Requena και B. Smulders,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά, αφενός, το κύρος της αποφάσεως 2011/199/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, της 25ης Μαρτίου 2011, που τροποποιεί το άρθρο 136 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με μηχανισμό σταθερότητας για τα κράτη μέλη με νόμισμα το ευρώ (ΕΕ L 91, σ. 1), και, αφετέρου, την ερμηνεία των άρθρων 2 ΣΕΕ, 3 ΣΕΕ, 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ, 13 ΣΕΕ, 2, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, 3, παράγραφοι 1, στοιχείο γ', και 2, ΣΛΕΕ, 119 ΣΛΕΕ έως 123 ΣΛΕΕ και 125 ΣΛΕΕ έως 127 ΣΛΕΕ, καθώς και των γενικών αρχών της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας και της ασφάλειας δικαίου.
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο εκδικάσεως αναιρέσεως κατά αποφάσεως του High Court (Ιρλανδία) την οποία άσκησε ο T. Pringle, μέλος του ιρλανδικού κοινοβουλίου, κατά της Government of Ireland (Ιρλανδική Κυβέρνηση), της Ireland (Ιρλανδία) και του Attorney General (γενικός εισαγγελέας) με αίτημα να διαπιστωθεί, αφενός, ότι η τροποποίηση του άρθρου 136 ΣΛΕΕ από το άρθρο 1 της αποφάσεως 2011/199 συνιστά παράνομη τροποποίηση της Συνθήκης ΛΕΕ και, αφετέρου, ότι η Ιρλανδία, επικυρώνοντας, εγκρίνοντας και αποδεχόμενη τη Συνθήκη για τη θέσπιση του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας μεταξύ του Βασιλείου του Βελγίου, της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, της Δημοκρατίας της Εσθονίας, της Ιρλανδίας, της Ελληνικής Δημοκρατίας, του Βασιλείου της Ισπανίας, της Γαλλικής Δημοκρατίας, της Ιταλικής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Κύπρου, του Μεγάλου Δουκάτου του Λουξεμβούργου, της Μάλτας, του Βασιλείου των Κάτω Χωρών, της Δημοκρατίας της Αυστρίας, της Πορτογαλικής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Σλοβενίας, της Σλοβακικής Δημοκρατίας και της Δημοκρατίας της Φινλανδίας, η οποία συνήφθη στις Βρυξέλλες στις 2 Φεβρουαρίου 2012 (στο εξής: Συνθήκη ΕΜΣ), αναλαμβάνει υποχρεώσεις ασύμβατες προς τις Συνθήκες επί των οποίων βασίζεται η Ευρωπαϊκή Ένωση.

I – Το νομικό πλαίσιο

A– Η απόφαση 2011/199

- 3 Στις 16 Δεκεμβρίου 2010, η Βελγική Κυβέρνηση υπέβαλε, σύμφωνα με το άρθρο 48, παράγραφος 6, πρώτο εδάφιο, ΣΕΕ, πρόταση αναθεωρήσεως του άρθρου 136 της ΣΛΕΕ με την προσθήκη παραγράφου 3 στο άρθρο αυτό.
- 4 Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (στο εξής: ΕΚΤ) εξέδωσαν γνώμες σχετικά με την πρόταση στις 23 Μαρτίου, 15 Φεβρουαρίου και 17 Μαρτίου 2011 αντιστοίχως. Η απόφαση 2011/199 εκδόθηκε στις 25 Μαρτίου 2011.

5 Κατά τις αιτιολογικές σκέψεις 2, 4 και 5 της εν λόγω αποφάσεως:

«(2) Κατά τη σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στις 28 και 29 Οκτωβρίου 2010, οι αρχηγοί κρατών ή κυβερνήσεων συμφώνησαν ότι είναι αναγκαίο τα κράτη μέλη να θεσπίσουν μόνιμο μηχανισμό για την αντιμετώπιση κρίσεων προκειμένου να διασφαλίζεται η χρηματοοικονομική σταθερότητα της ζώνης του ευρώ στο σύνολό της και κάλεσαν τον πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου να διενεργήσει διαβουλεύσεις με τα μέλη του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για μια περιορισμένη τροποποίηση της συνθήκης η οποία απαιτείται προς τον σκοπό αυτό.

[...]

(4) Ο μηχανισμός σταθερότητας θα παράσχει το απαραίτητο εργαλείο για την αντιμετώπιση καταστάσεων που θέτουν σε κίνδυνο τη χρηματοοικονομική σταθερότητα της ζώνης του ευρώ στο σύνολό της, όπως συνέβη το 2010, και θα συνδράμει, συνεπώς, στη διατήρηση της οικονομικής και χρηματοοικονομικής σταθερότητας της ίδιας της Ένωσης. Κατά τη σύνοδό του στις 16 και 17 Δεκεμβρίου 2010, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συμφώνησε ότι, καθόσον ο παρών μηχανισμός προορίζεται να διασφαλίσει τη χρηματοοικονομική σταθερότητα της ζώνης του ευρώ στο σύνολό της, το άρθρο 122 παράγραφος 2 της Συνθήκης ΛΕΕ δεν θα απαιτείται πλέον για τους σκοπούς αυτούς. Ως εκ τούτου, οι αρχηγοί κρατών ή κυβερνήσεων συμφώνησαν ότι δεν θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί για τους σκοπούς αυτούς.

(5) Στις 16 Δεκεμβρίου 2010, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφάσισε να διαβουλευθεί, σύμφωνα με το άρθρο 48 παράγραφος 6 δεύτερο εδάφιο της ΣΕΕ, με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Επιτροπή σχετικά με την πρόταση. Αποφάσισε επίσης να διαβουλευθεί με την [ΕΚΤ]. [...]»

6 Το άρθρο 1 της αποφάσεως 2011/199 ορίζει:

«Προστίθεται η ακόλουθη παράγραφος στο άρθρο 136 της Συνθήκης [ΛΕΕ]:

“3. Τα κράτη μέλη με νόμισμα το ευρώ μπορούν να θεσπίσουν μηχανισμό σταθερότητας ο οποίος θα ενεργοποιείται εφόσον κρίνεται απαραίτητο προκειμένου να διασφαλίζεται η σταθερότητα της ζώνης του ευρώ στο σύνολό της. Η παροχή τυχόν απαιτούμενης χρηματοοικονομικής συνδρομής δυνάμει του μηχανισμού θα υπόκειται σε αυστηρούς όρους.”»

7 Κατά το άρθρο 2 της αποφάσεως 2011/199:

«Τα κράτη μέλη κοινοποιούν αμελλητί στον Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου την ολοκλήρωση των διαδικασιών έγκρισης της παρούσας απόφασης σύμφωνα με τους αντίστοιχους συνταγματικούς κανόνες τους.

Η παρούσα απόφαση αρχίζει να ισχύει την 1η Ιανουαρίου 2013, υπό την προϋπόθεση ότι θα έχουν παραληφθεί όλες οι αναφερόμενες στην πρώτη παράγραφο κοινοποιήσεις, ή, άλλως, την πρώτη ημέρα του μήνα που έπεται της παραλαβής της τελευταίας από τις κοινοποιήσεις που αναφέρονται στην πρώτη παράγραφο.»

B– Η Συνθήκη ΕΜΣ

8 Συμβαλλόμενα στη Συνθήκη ΕΜΣ μέρη είναι τα κράτη μέλη με νόμισμα το ευρώ.

9 Οι αιτιολογικές σκέψεις 1 και 16 της Συνθήκης ΕΜΣ έχουν ως εξής:

«(1) Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συμφώνησε στις 17 Δεκεμβρίου 2010 για την ανάγκη θέσπισης μόνιμου μηχανισμού σταθερότητας από τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ. Ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας (“ΕΜΣ”) θα αναλάβει το έργο το οποίο διεκπεραιώνουν επί του παρόντος η Ευρωπαϊκή Διευκόλυνση Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (“ΕΔΧΣ”) και ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Χρηματοοικονομικής Σταθεροποίησης (“ΕΜΧΣ”) παρέχοντας, όπου είναι αναγκαίο, χρηματοπιστωτική συνδρομή σε κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ.

[...]

(16) Οι διαφορές που αφορούν την ερμηνεία και την εφαρμογή της παρούσας συνθήκης οι οποίες προκύπτουν μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών ή μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών και του ΕΜΣ θα πρέπει να υπόκεινται στη δικαιοδοσία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με το άρθρο 273 της [ΣΛΕΕ].»

10 Το άρθρο 1 της Συνθήκης ΕΜΣ, που φέρει τον τίτλο «Σύσταση και μέλη», ορίζει:

«1. Με την παρούσα συνθήκη, τα συμβαλλόμενα μέρη συστήνουν μεταξύ τους διεθνή χρηματοδοτικό οργανισμό, που θα καλείται “Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας” (“ΕΜΣ”).

2. Τα συμβαλλόμενα μέρη είναι τα μέλη του ΕΜΣ.»

11 Το άρθρο 3 της Συνθήκης ΕΜΣ περιγράφει τον σκοπό του οικείου μηχανισμού, η μέγιστη δανειοδοτική δυνατότητα του οποίου ορίζεται, από το άρθρο 39 της οικείας Συνθήκης, αρχικώς σε 500 δισεκατομμύρια ευρώ, ως εξής:

«Ο σκοπός του ΕΜΣ είναι η κινητοποίηση της χρηματοδότησης και η παροχή στήριξης σταθερότητας, υπό αυστηρούς όρους, κατάλληλους για το επιλεγμένο μέσο χρηματοδοτικής συνδρομής, προς όφελος των μελών του ΕΜΣ που αντιμετωπίζουν ή απειλούνται από σοβαρά προβλήματα χρηματοδότησης, εφόσον είναι απαραίτητη για τη διαφύλαξη της χρηματοοικονομικής σταθερότητας της ζώνης του ευρώ στο σύνολό της και των κρατών μελών της. Προς τον σκοπό αυτό, ο ΕΜΣ έχει το δικαίωμα να αντλεί κεφάλαια με την έκδοση χρηματοπιστωτικών τίτλων ή με τη σύναψη χρηματοοικονομικών ή λοιπών συμφωνιών ή ρυθμίσεων με μέλη του ΕΜΣ, χρηματοοικονομικά ιδρύματα ή άλλα τρίτα μέρη.»

12 Το άρθρο 4, παράγραφοι 1, 3 και 4, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΜΣ ορίζει:

«1. Ο ΕΜΣ διαθέτει συμβούλιο διοικητών και συμβούλιο διευθυντών, καθώς και διευθύνοντα σύμβουλο και λοιπό ειδικό προσωπικό, ανάλογα με τις ανάγκες.

[...]

3. Η έγκριση μιας απόφασης με αμοιβαία συμφωνία απαιτεί την ομοφωνία των μελών που συμμετέχουν στην ψηφοφορία. Οι αποχές δεν εμποδίζουν τη λήψη απόφασης με αμοιβαία συμφωνία.

4. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 3, ενεργοποιείται διαδικασία έκτακτης ψηφοφορίας εφόσον τόσο η Επιτροπή όσο και η ΕΚΤ συμπεραίνουν ότι η μη επείγουσα έκδοση μιας απόφασης για τη χορήγηση ή την υλοποίηση χρηματοπιστωτικής συνδρομής, όπως καθορίζεται στα άρθρα 13 έως 18, θα απειλούσε την οικονομική και χρηματοπιστωτική βιωσιμότητα της ζώνης του ευρώ. [...]»

13 Το άρθρο 5, παράγραφος 3, της Συνθήκης ΕΜΣ προβλέπει ότι «[σ]τις συνεδριάσεις του συμβουλίου διοικητών [του ΕΜΣ] δύνανται να συμμετέχουν ως παρατηρητές το μέλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που είναι αρμόδιο για τις οικονομικές και νομισματικές υποθέσεις και ο Πρόεδρος της ΕΚΤ, καθώς και ο πρόεδρος της Ευρωμάδας (εάν δεν είναι ο πρόεδρος ή διοικητής)».

14 Κατά το άρθρο 5, παράγραφος 7, στοιχείο ιγ', της ίδιας Συνθήκης, το συμβούλιο διοικητών λαμβάνει με ειδική πλειοψηφία «την απόφαση περί επίλυσης διαφορών, σύμφωνα με το άρθρο 37 παράγραφος 2».

15 Το άρθρο 6, παράγραφος 2, της Συνθήκης ΕΜΣ ορίζει ότι «[τ]ο μέλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που είναι αρμόδιο για τις οικονομικές και νομισματικές υποθέσεις και ο Πρόεδρος της ΕΚΤ δύνανται να ορίσουν έκαστος έναν παρατηρητή [στο συμβούλιο διευθυντών του ΕΜΣ]».

16 Το άρθρο 8, παράγραφος 5, της Συνθήκης ΕΜΣ ορίζει:

«Η ευθύνη κάθε μέλους του ΕΜΣ περιορίζεται, σε κάθε περίπτωση, στο μερίδιό του στο εγκεκριμένο μετοχικό κεφάλαιο στην τιμή έκδοσής του. Κανένα μέλος του ΕΜΣ δεν ευθύνεται, λόγω της ιδιότητάς του αυτής, για υποχρεώσεις του ΕΜΣ. [...]»

17 Το άρθρο 12 της Συνθήκης ΕΜΣ ορίζει τις αρχές που διέπουν την παροχή της στήριξης σταθερότητας και προβλέπει στην παράγραφο 1:

«Εφόσον είναι απαραίτητο για τη διασφάλιση της χρηματοοικονομικής σταθερότητας της ζώνης του ευρώ στο σύνολό της και των κρατών μελών της, ο ΕΜΣ δύναται να παρέχει στήριξη σταθερότητας σε μέλος του ΕΜΣ, κάτω από αυστηρούς όρους, κατάλληλους για το επιλεγμένο μέσο χρηματοπιστωτικής συνδρομής. Οι εν λόγω όροι μπορούν να καλύπτουν το φάσμα από ένα πρόγραμμα μακροοικονομικής προσαρμογής έως τη συνεχή τήρηση προκαθορισμένων όρων επιλεξιμότητας.»

18 Η διαδικασία για τη χορήγηση στήριξης σταθερότητας σε μέλος του ΕΜΣ περιγράφεται στο άρθρο 13 της εν λόγω Συνθήκης ως εξής:

«1. Μέλος του ΕΜΣ μπορεί να ζητήσει στήριξη σταθερότητας με αίτηση προς τον πρόεδρο του συμβουλίου διοικητών. Η εν λόγω αίτηση αναφέρει τα μέσα χρηματοπιστωτικής συνδρομής που πρέπει να εξεταστούν. Με την παραλαβή της αίτησης, ο πρόεδρος του συμβουλίου διοικητών αναθέτει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σε συνεργασία με την ΕΚΤ, τα ακόλουθα:

α) να εκτιμήσει την ύπαρξη κινδύνου για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα της ζώνης του ευρώ στο σύνολό της ή των κρατών μελών της, εκτός εάν η ΕΚΤ έχει ήδη υποβάλει σχετική ανάλυση βάσει του άρθρου 18 παράγραφος 2,

β) να εκτιμήσει εάν το δημόσιο χρέος είναι βιώσιμο. Εφόσον κρίνεται χρήσιμο και εφικτό, η εν λόγω εκτίμηση αναμένεται να διενεργείται από κοινού με το [Διεθνές Νομισματικό Ταμείο],

γ) να εκτιμήσει τις πραγματικές ή δυνητικές ανάγκες χρηματοδότησης του συγκεκριμένου μέλους του ΕΜΣ.

2. Βάσει της αίτησης του κράτους μέλους του ΕΜΣ και της κατά την παράγραφο 1 εκτίμησης, το συμβούλιο διοικητών δύναται να αποφασίσει να χορηγήσει, κατ' αρχήν, στήριξη σταθερότητας στο ενδιαφερόμενο μέλος του ΕΜΣ με τη μορφή διευκόλυνσης χρηματοπιστωτικής συνδρομής.

3. Εάν εκδοθεί απόφαση σύμφωνα με την παράγραφο 2, το συμβούλιο διοικητών αναθέτει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή –σε συνεργασία με την ΕΚΤ και, εφόσον είναι εφικτό, από κοινού με το ΔΝΤ– να διαπραγματευθεί με το ενδιαφερόμενο μέλος του ΕΜΣ μνημόνιο κατανόησης (“ΜΚ”) όπου θα περιγράφονται αναλυτικά οι όροι που θα συνδέονται με τη διευκόλυνση χρηματοπιστωτικής συνδρομής. Το περιεχόμενο του ΜΚ αντικατοπτρίζει τις αδυναμίες που πρέπει να αντιμετωπιστούν και το μέσο χρηματοπιστωτικής συνδρομής που έχει επιλεγεί. Παράλληλα, ο διευθύνων σύμβουλος

του ΕΜΣ καταρτίζει πρόταση συμφωνίας για διευκόλυνση χρηματοπιστωτικής συνδρομής, περιλαμβάνουσα τους όρους και τις προϋποθέσεις χρηματοδότησης, καθώς και την επιλογή των μέσων, που υποβάλλεται στο συμβούλιο διοικητών προς έγκριση.

Το ΜΚ συνάδει πλήρως με τα μέτρα συντονισμού των οικονομικών πολιτικών που προβλέπονται στη [Συνθήκη ΛΕΕ], ιδίως με τυχόν πράξεις του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης οποιασδήποτε γνώμης, προειδοποίησης, σύστασης ή απόφασης απευθυνόμενης στο ενδιαφερόμενο μέλος του ΕΜΣ.

4. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπογράφει το ΜΚ εξ ονόματος του ΕΜΣ, υπό τον όρο της προηγούμενης τήρησης των προϋποθέσεων που καθορίζονται στην παράγραφο 3 και της προηγούμενης έγκρισης από το συμβούλιο διοικητών.

5. Το συμβούλιο διευθυντών εγκρίνει τη συμφωνία για διευκόλυνση χρηματοπιστωτικής συνδρομής στην οποία παρουσιάζονται αναλυτικά οι χρηματοοικονομικές πτυχές της στήριξης σταθερότητας που πρόκειται να χορηγηθεί και, κατά περίπτωση, [οι ειδικότεροι όροι για] την εκταμίευση της πρώτης δόσης της συνδρομής.

6. Ο ΕΜΣ θεσπίζει κατάλληλο σύστημα προειδοποίησης για να εξασφαλίσει ότι λαμβάνει εγκαίρως οποιοσδήποτε αποπληρωμές οφείλει το μέλος του ΕΜΣ στο πλαίσιο της στήριξης σταθερότητας.

7. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή –σε συνεργασία με την ΕΚΤ και, εφόσον είναι εφικτό, από κοινού με το ΔΝΤ– επιφορτίζεται με την παρακολούθηση της συμμόρφωσης προς τους όρους που συνοδεύουν τη διευκόλυνση χρηματοπιστωτικής συνδρομής.»

19 Ο ΕΜΣ μπορεί να χορηγήσει στήριξη σε μέλος του εν λόγω μηχανισμού με τα μέσα που προβλέπονται στα άρθρα 14 έως 18, ήτοι μέσω χρηματοπιστωτικής συνδρομής με τη μορφή προληπτικού πιστωτικού ορίου (άρθρο 14) και μέσω δανείων (άρθρα 15 και 16), μέσω της αγοράς ομολόγων μέλους του ΕΜΣ στην πρωτογενή αγορά (άρθρο 17) καθώς και μέσω πράξεων στη δευτερογενή αγορά σε σχέση με τα ομόλογα μέλους του εν λόγω μηχανισμού (άρθρο 18).

20 Σύμφωνα με το άρθρο 20, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΜΣ, «[κ]ατά τη χορήγηση στήριξης σταθερότητας, ο ΕΜΣ έχει ως στόχο την πλήρη κάλυψη του χρηματοδοτικού και του λειτουργικού κόστους του και προσθέτει ένα εύλογο περιθώριο».

21 Το άρθρο 25, παράγραφος 2, της Συνθήκης ΕΜΣ προβλέπει:

«Εάν μέλος του ΕΜΣ αδυνατεί να καλύψει την απαιτούμενη πληρωμή μετά από σχετική πρόσκληση καταβολής κεφαλαίου σύμφωνα με το άρθρο 9 παράγραφοι 2 ή 3, απευθύνεται αναθεωρημένη αυξημένη απαίτηση καταβολής κεφαλαίου σε όλα τα μέλη του ΕΜΣ με σκοπό να διασφαλιστεί ότι ο ΕΜΣ λαμβάνει το συνολικό ποσό του αναγκαίου καταβεβλημένου κεφαλαίου. Το συμβούλιο διοικητών αποφασίζει τα κατάλληλα μέτρα για να εξασφαλιστεί ότι το σχετικό μέλος του ΕΜΣ ρυθμίζει την οφειλή του στον ΕΜΣ εντός εύλογης προθεσμίας. Το συμβούλιο διοικητών δικαιούται να απαιτήσει πληρωμή τόκων υπερημερίας για το οφειλόμενο ποσό.»

22 Δυνάμει του άρθρου 32, παράγραφος 2, της εν λόγω Συνθήκης, ο ΕΜΣ έχει νομική προσωπικότητα.

23 Το άρθρο 37 της Συνθήκης ΕΜΣ, που φέρει τον τίτλο «Ερμηνεία και επίλυση διαφορών», ορίζει:

«1. Οποιοδήποτε ζήτημα ερμηνείας ή εφαρμογής των διατάξεων της παρούσας συνθήκης και των εσωτερικών κανονισμών του ΕΜΣ, που προκύπτει μεταξύ μέλους του ΕΜΣ και του ΕΜΣ ή μεταξύ μελών του ΕΜΣ, υποβάλλεται ενώπιον του συμβουλίου διευθυντών για τη λήψη απόφασης από αυτό.

2. Το συμβούλιο διευθυντών λαμβάνει απόφαση για οποιαδήποτε διαφορά προκύπτει μεταξύ μέλους του ΕΜΣ και του ΕΜΣ ή μεταξύ μελών του ΕΜΣ σε σχέση με την ερμηνεία και εφαρμογή της παρούσας συνθήκης, συμπεριλαμβανομένης οποιασδήποτε διαφοράς σχετικά με τη συμβατότητα των αποφάσεων που έχουν ληφθεί από τον ΕΜΣ με την παρούσα συνθήκη. Οι ψήφοι του μέλους ή των μελών του συμβουλίου διοικητών του οικείου μέλους ή των οικείων μελών του ΕΜΣ αναστέλλονται όταν το συμβούλιο διευθυντών ψηφίζει για τη συγκεκριμένη απόφαση και το όριο των απαιτούμενων ψήφων για τη λήψη της εν λόγω απόφασης υπολογίζεται αναλόγως εκ νέου.

3. Εάν ένα μέλος του ΕΜΣ αμφισβητήσει την κατά την παράγραφο 2 απόφαση, η διαφορά παραπέμπεται στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι δεσμευτική για τους «διαδίκους», οι οποίοι λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να συμμορφωθούν με την απόφαση εντός της προθεσμίας που ορίζεται στην απόφαση του εν λόγω Δικαστηρίου.»

II – Το ιστορικό της διαφοράς της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 24 Στις 13 Απριλίου 2012, ο T. Pringle άσκησε ενώπιον του High Court προσφυγή κατά των αναιρεσίβλητων της κύριας δίκης, προς στήριξη της οποίας προέβαλε, αφενός, ότι η απόφαση 2011/199 παρανόμως εκδόθηκε βάσει της απλοποιημένης διαδικασίας αναθεώρησης που προβλέπεται από το άρθρο 48, παράγραφος 6, ΣΕΕ, δεδομένου ότι συνεπάγεται μεταβολή των αρμοδιοτήτων της Ένωσης αντίθετη προς το τρίτο εδάφιο της διατάξεως αυτής, καθώς και ότι η εν λόγω απόφαση είναι ασύμβατη τόσο προς τις διατάξεις των Συνθηκών ΕΕ και ΛΕΕ σχετικά με την οικονομική και τη νομισματική πολιτική όσο και προς τις γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης.
- 25 Αφετέρου, ο T. Pringle προέβαλε ότι η Ιρλανδία, επικυρώνοντας, εγκρίνοντας και αποδεχόμενη τη Συνθήκη ΕΜΣ, αναλαμβάνει υποχρεώσεις αντίθετες προς τις διατάξεις των Συνθηκών ΕΕ και ΛΕΕ στον τομέα της οικονομικής και νομισματικής πολιτικής και σφετερίζεται ευθέως την αποκλειστική αρμοδιότητα της Ένωσης σχετικά με τη νομισματική πολιτική. Με τη σύσταση του ΕΜΣ, τα κράτη μέλη με νόμισμα το ευρώ ιδρύουν, δι' εαυτά, έναν αυτόνομο και μόνιμο διεθνή οργανισμό, προκειμένου να αποφύγουν τους περιορισμούς και τις απαγορεύσεις που επιβάλλουν οι διατάξεις της Συνθήκης ΛΕΕ σχετικά με την οικονομική και νομισματική πολιτική. Επιπλέον, η Συνθήκη ΕΜΣ αναθέτει στα θεσμικά όργανα της Ένωσης νέες αρμοδιότητες και καθήκοντα ασύμβατα προς την προβλεπόμενη από τις Συνθήκες ΕΕ και ΛΕΕ αποστολή τους. Τέλος, η Συνθήκη ΕΜΣ είναι ασύμβατη προς τη γενική αρχή της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας καθώς και προς την αρχή της ασφάλειας δικαίου.
- 26 Με απόφαση της 17ης Ιουλίου 2012, το High Court απέρριψε την προσφυγή του T. Pringle στο σύνολό της.
- 27 Στις 19 Ιουλίου 2012, ο T. Pringle άσκησε αναίρεση κατά της ανωτέρω αποφάσεως ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου.
- 28 Στο πλαίσιο αυτό, το Supreme Court αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Ερωτάται αν είναι έγκυρη η απόφαση 2011/199 [...]:

- και, λαμβανομένης υπόψη της κατά το άρθρο 48, παράγραφος 6, ΣΕΕ προσφυγής στην απλοποιημένη διαδικασία αναθεώρησης, αν ειδικότερα η προταθείσα τροποποίηση του άρθρου 136 ΣΛΕΕ επάγεται διεύρυνση των ανατεθειμένων στην Ένωση βάσει των Συνθηκών αρμοδιοτήτων;

— και, λαμβανομένου υπόψη του περιεχομένου της προταθείσας τροποποίησης, αν, ειδικότερα, επάγεται παραβίαση των Συνθηκών ή των γενικών αρχών του δικαίου της Ένωσης.

2) Λαμβάνοντας υπόψη

— τα άρθρα 2 και 3 ΣΕΕ και τις διατάξεις του τίτλου VIII του τρίτου μέρους της ΣΛΕΕ, ειδικότερα δε τα άρθρα [119 έως 123 ΣΛΕΕ [και 125 έως 127 ΣΛΕΕ],

— την αποκλειστική αρμοδιότητα της Ένωσης για ζητήματα νομισματικής πολιτικής, όπως αυτή απορρέει από το άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο γ', ΣΛΕΕ, καθώς και για τη σύναψη των εμπίπτουσών στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 3, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ διεθνών συμφωνιών,

— την αρμοδιότητα της Ένωσης να συντονίζει την οικονομική πολιτική, σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ και με τον τίτλο VIII του τρίτου μέρους της ΣΛΕΕ,

— τις εξουσίες και την αποστολή των θεσμικών οργάνων της Ένωσης σύμφωνα με τις τιθέμενες στο άρθρο 13 ΣΕΕ αρχές,

— την αρχή της κατά το άρθρο 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ καλόπιστης συνεργασίας,

— τις γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων της γενικής αρχής της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας και του δικαιώματος αποτελεσματικής ένδικης προσφυγής δυνάμει του άρθρου 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης [στο εξής: Χάρτης], καθώς και τη γενική αρχή της ασφαλείας δικαίου,

έχει κράτος μέλος, νόμισμα του οποίου είναι το ευρώ, το δικαίωμα να συνάψει και επικυρώσει διεθνή συμφωνία όπως η Συνθήκη ΕΜΣ;

3) Σε περίπτωση αναγνώρισης της εγκυρότητας της απόφασης [2011/199], εξαρτάται η θεμελίωση του δικαιώματος κράτους μέλους να συνάψει και επικυρώσει διεθνή συμφωνία όπως η Συνθήκη ΕΜΣ από την έναρξη ισχύος της εν λόγω απόφασης;»

III – Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

A– Επί του πρώτου ερωτήματος

29 Με το πρώτο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν η απόφαση 2011/199 είναι έγκυρη κατά το μέτρο που τροποποιεί το άρθρο 136 ΣΛΕΕ προβλέποντας την προσθήκη σε αυτό, με προσφυγή στην κατά το άρθρο 48, παράγραφος 6, ΣΕΕ απλοποιημένη διαδικασία αναθεώρησης, μιας παραγράφου 3 σχετικά με τη θέσπιση μηχανισμού σταθερότητας.

1. Επί της αρμοδιότητας του Δικαστηρίου

30 Η Ιρλανδία, η Βελγική, η Γερμανική, η Ισπανική, η Γαλλική, η Ιταλική, η Κυπριακή, η Ολλανδική, η Αυστριακή και η Σλοβακική Κυβέρνηση καθώς και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και η Επιτροπή υποστηρίζουν ότι η αρμοδιότητα του Δικαστηρίου να αποφανθεί επί του πρώτου ερωτήματος περιορίζεται, αν δεν αποκλείεται, δεδομένου ότι αυτό αφορά το κύρος του πρωτογενούς δικαίου. Συγκεκριμένα, το άρθρο 267 ΣΛΕΕ δεν απονέμει στο Δικαστήριο αρμοδιότητα όσον αφορά την εκτίμηση του κύρους των διατάξεων των Συνθηκών.

- 31 Συναφώς, επισημαίνεται, καταρχάς, ότι το ζήτημα του κύρους αφορά απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Δεδομένου ότι, αφενός, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο περιλαμβάνεται μεταξύ των οργάνων της Ένωσης που απαριθμούνται στο άρθρο 13, παράγραφος 1, της ΣΕΕ και, αφετέρου, το Δικαστήριο είναι αρμόδιο, δυνάμει του άρθρου 267, πρώτο εδάφιο, στοιχείο β', ΣΛΕΕ, «να αποφαινεται με προδικαστικές αποφάσεις [...] επί του κύρους [...] των πράξεων των θεσμικών ή λοιπών οργάνων», το Δικαστήριο είναι, καταρχήν, αρμόδιο, να εξετάσει το κύρος αποφάσεως του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.
- 32 Εν συνεχεία, διαπιστώνεται ότι η απόφαση 2011/199 αφορά την προσθήκη νέας διατάξεως πρωτογενούς δικαίου στη Συνθήκη ΛΕΕ, ήτοι της παραγράφου 3 του άρθρου 136 ΣΛΕΕ.
- 33 Όπως υποστήριξαν η Ιρλανδία καθώς και οι κυβερνήσεις και τα θεσμικά όργανα που αναφέρονται στη σκέψη 30 της παρούσας αποφάσεως, δεν αμφισβητείται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 267, πρώτο εδάφιο, στοιχείο α', ΣΛΕΕ, η εξέταση του κύρους διατάξεων του πρωτογενούς δικαίου δεν εμπίπτει στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου. Εντούτοις, μετά τη θέση σε ισχύ της Συνθήκης της Λισσαβόνας, η οποία θέσπισε, παράλληλα με τη συνήθη διαδικασία αναθεώρησης της Συνθήκης ΛΕΕ, απλοποιημένη διαδικασία αναθεώρησης κατά το άρθρο 48, παράγραφος 6, ΣΕΕ, τίθεται το ζήτημα κατά πόσον το Δικαστήριο πρέπει να μεριμνά για την τήρηση από τα κράτη μέλη των προϋποθέσεων που θεσπίζει η εν λόγω διάταξη, οσάκις αυτά προβαίνουν σε αναθεώρηση της Συνθήκης ΛΕΕ με προσφυγή στην απλοποιημένη αυτή διαδικασία.
- 34 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, κατά το άρθρο 48, παράγραφος 6, πρώτο εδάφιο, ΣΕΕ, η απλοποιημένη διαδικασία αναθεώρησης αφορά «την ολική ή μερική αναθεώρηση των διατάξεων του τρίτου μέρους της Συνθήκης [ΛΕΕ], σχετικά με τις εσωτερικές πολιτικές και δράσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης». Το δεύτερο εδάφιο της ίδιας παραγράφου ορίζει ότι «[τ]ο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο δύναται να εκδώσει απόφαση, η οποία τροποποιεί, εν όλω ή εν μέρει, τις διατάξεις του τρίτου μέρους της Συνθήκης [ΛΕΕ]». Σύμφωνα με το τρίτο εδάφιο της ίδιας παραγράφου, η απόφαση αυτή «δεν μπορεί να αυξάνει τις αρμοδιότητες που απονέμονται στην Ένωση από τις Συνθήκες».
- 35 Δεδομένου ότι ο έλεγχος της τήρησης των εν λόγω όρων είναι απαραίτητος προκειμένου να διαπιστωθεί αν είναι δυνατή η εφαρμογή της απλοποιημένης διαδικασίας αναθεώρησης, εναπόκειται στο Δικαστήριο, ως όργανο το οποίο, δυνάμει του άρθρου 19, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, ΣΕΕ, εξασφαλίζει την τήρηση του δικαίου κατά την ερμηνεία και την εφαρμογή των Συνθηκών, να εξετάσει το κύρος αποφάσεως του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου εκδοθείσας βάσει του άρθρου 48, παράγραφος 6, ΣΕΕ.
- 36 Συγκεκριμένα, στο Δικαστήριο εναπόκειται να εξακριβώσει, αφενός, αν τηρήθηκαν οι διαδικαστικοί κανόνες που προβλέπονται από το εν λόγω άρθρο 48, παράγραφος 6 και, αφετέρου, αν οι αποφασισθείσες τροποποιήσεις αφορούν αποκλειστικώς το τρίτο μέρος της Συνθήκης ΛΕΕ, υπό την έννοια ότι αυτές δεν επάγονται οποιαδήποτε τροποποίηση των διατάξεων άλλου μέρους των Συνθηκών επί των οποίων στηρίζεται η Ένωση ούτε διευρύνουν τις αρμοδιότητες αυτής.
- 37 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να εξετάσει το κύρος της αποφάσεως 2011/199 υπό το πρίσμα των προϋποθέσεων που προβλέπονται από το άρθρο 48, παράγραφος 6, ΣΕΕ.

2. Επί του παραδεκτού

- 38 Η Ιρλανδία υποστηρίζει ότι το προδικαστικό ερώτημα είναι απαράδεκτο, δεδομένου ότι, αφενός, βάσει της νομολογίας που διαμορφώθηκε με την απόφαση της 9ης Μαρτίου 1994, C-188/92, TWD Textilwerke Deggendorf (Συλλογή 1994, σ. I-833), ο αναιρεσείων της κύριας δίκης όφειλε να έχει ασκήσει, κατά το άρθρο 263 ΣΛΕΕ, ευθεία προσφυγή κατά της αποφάσεως 2011/199, εντός της προθεσμίας ασκήσεως προσφυγής που προβλέπεται από το έκτο εδάφιο του άρθρου αυτού και, αφετέρου, ότι ο αναιρεσείων όφειλε, εν πάση περιπτώσει, να έχει ασκήσει την ενώπιον των εθνικών

δικαστηρίων προσφυγή του σχετικά με την αμφισβήτηση του κύρους της ως άνω απόφασης εντός εύλογης προθεσμίας. Ο T. Pringle, όμως, κίνησε τη διαδικασία της κύριας δίκης μόλις στις 13 Απριλίου 2012, ενώ η εν λόγω απόφαση εκδόθηκε στις 25 Μαρτίου 2011.

- 39 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι κάθε διάδικος δικαιούται, στο πλαίσιο εθνικής δίκης, να προβάλει, ενώπιον του δικαστηρίου το οποίο έχει επιληφθεί της υποθέσεως, την ακυρότητα πράξεως της Ένωσης και να ζητήσει από το εν λόγω δικαστήριο, το οποίο δεν είναι αρμόδιο να αναγνωρίσει την ακυρότητα αυτή, να υποβάλει συναφώς προδικαστικό ερώτημα στο Δικαστήριο (βλ. αποφάσεις της 15ης Φεβρουαρίου 2001, C-239/99, *Nachi Europe*, Συλλογή 2001, σ. I-1197, σκέψη 35· της 25ης Ιουλίου 2002, C-50/00 P, *Unión de Pequeños Agricultores κατά Συμβουλίου*, Συλλογή 2002, σ. I-6677, σκέψη 40, καθώς και της 29ης Ιουνίου 2010, C-550/09, E και F, Συλλογή 2010, σ. I-6213, σκέψη 45). Συναφώς υπογραμμίζεται ότι το άρθρο 267, πρώτο εδάφιο, στοιχείο β', ΣΛΕΕ δεν εξαρτά το παραδεκτό αιτήσεως προδικαστικής απόφασης, η οποία υποβάλλεται δυνάμει της εν λόγω διατάξεως, από την τήρηση εκ μέρους του οικείου διαδίκου προθεσμίας εντός της οποίας πρέπει να αχθεί ενώπιον του αρμόδιου εθνικού δικαστηρίου η υπόθεση σχετικά με την αμφισβήτηση του κύρους της οικείας πράξεως της Ένωσης. Ελλείψει κανονιστικής ρυθμίσεως της Ένωσης, οι προθεσμίες για την άσκηση προσφυγής ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων καθορίζονται, στην πράξη, από τους εθνικούς δικονομικούς κανόνες, εναπόκειται δε αποκλειστικώς στα εθνικά δικαστήρια να εκτιμήσουν κατά πόσον οι κανόνες αυτοί τηρήθηκαν στο πλαίσιο της ενώπιόν τους διαδικασίας της κύριας δίκης.
- 40 Από την απόφαση του αιτούντος δικαστηρίου προκύπτει ότι το High Court απέρριψε το επιχείρημα της Ιρλανδίας που στηριζόταν στο εκπρόθεσμο της ενώπιόν του ασκηθείσας προσφυγής και ότι το αιτούν δικαστήριο δεν έκρινε απαραίτητο να επανεξετάσει το ζήτημα αυτό.
- 41 Επισημαίνεται, πάντως, ότι η αναγνώριση της δυνατότητας του διαδίκου να προβάλει την ακυρότητα πράξεως της Ένωσης προϋποθέτει ότι ο διάδικος αυτός δεν είχε το δικαίωμα να ασκήσει, βάσει του άρθρου 263 ΣΛΕΕ, ευθεία προσφυγή κατά της εν λόγω πράξεως (βλ., υπό την έννοια αυτή, TWD Textilwerke Deggendorf, προπαρατεθείσα, σκέψη 23· E και F, προπαρατεθείσα, σκέψη 46, καθώς και της 17ης Φεβρουαρίου 2011, C-494/09, *Bolton Alimentari*, Συλλογή 2011, σ. I-647, σκέψη 22). Συγκεκριμένα, αν γινόταν δεκτό ότι διοικούμενος ο οποίος, πέραν πάσης αμφιβολίας, νομιμοποιούνταν ενεργητικώς υπό την έννοια του άρθρου 263, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ να ασκήσει προσφυγή ακυρώσεως κατά πράξεως της Ένωσης, μπορεί, μετά την εκπνοή της προθεσμίας ασκήσεως προσφυγής του άρθρου 263, έκτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, να αμφισβητήσει ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, το κύρος της ίδιας πράξεως, τούτο θα ισοδυναμούσε με αναγνώριση υπέρ αυτού της ευχέρειας να παρακάμψει το απρόσβλητο της έναντι αυτού πράξεως μετά την εκπνοή των προθεσμιών ασκήσεως προσφυγής (βλ., υπό την έννοια αυτή, προπαρατεθείσες αποφάσεις TWD Textilwerke Deggendorf, σκέψεις 18 και 24· E και F, σκέψεις 46 και 48, καθώς και *Bolton Alimentari*, σκέψεις 22 και 23).
- 42 Εν προκειμένω, δεν προκύπτει ότι ο αναιρεσείων της κύριας δίκης μπορούσε πέραν πάσης αμφιβολίας να ασκήσει προσφυγή ακυρώσεως, κατά την έννοια του άρθρου 263 ΣΛΕΕ, κατά της απόφασης 2011/199.
- 43 Επομένως, τα επιχειρήματα που προβάλλει η Ιρλανδία, προκειμένου να διαπιστωθεί το απαράδεκτο του πρώτου ερωτήματος, δεν μπορούν να γίνουν δεκτά.
- 44 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι το πρώτο ερώτημα είναι παραδεκτό.

3. Επί της ουσίας

- 45 Πρέπει να εξεταστεί, αφενός, αν η τροποποίηση της Συνθήκης ΛΕΕ που προβλέπεται από την απόφαση 2011/199 αφορά αποκλειστικώς διατάξεις του τρίτου μέρους της εν λόγω Συνθήκης και, αφετέρου, αν η τροποποίηση αυτή επάγεται διεύρυνση των ανατεθειμένων στην Ένωση βάσει των Συνθηκών αρμοδιοτήτων.

Ως προς το ζήτημα αν η αναθεώρηση της Συνθήκης ΛΕΕ αφορά αποκλειστικώς διατάξεις του τρίτου μέρους της εν λόγω Συνθήκης

- 46 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η απόφαση 2011/199 τροποποιεί διάταξη του τρίτου μέρους της Συνθήκης ΛΕΕ, ήτοι το άρθρο 136 ΣΛΕΕ, και επομένως πληροί τυπικώς την προϋπόθεση που προβλέπει το άρθρο 48, παράγραφος 6, πρώτο και δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, κατά την οποία η απλοποιημένη διαδικασία αναθεωρήσεως μπορεί να αφορά διατάξεις μόνον του τρίτου αυτού μέρους.
- 47 Εντούτοις, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν η αναθεώρηση της Συνθήκης ΛΕΕ επηρεάζει επίσης διατάξεις του πρώτου μέρους της Συνθήκης αυτής. Προς τούτο ζητεί να διευκρινιστεί αν η απόφαση 2011/199 θίγει την αρμοδιότητα της Ένωσης στον τομέα της νομισματικής πολιτικής καθώς και στον τομέα του συντονισμού των οικονομικών πολιτικών των κρατών μελών.
- 48 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, κατά το άρθρο 119, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, η δράση των κρατών μελών και της Ένωσης περιλαμβάνει ένα ενιαίο νόμισμα, το ευρώ, και τον καθορισμό και την άσκηση ενιαίας νομισματικής και συναλλαγματικής πολιτικής. Η νομισματική πολιτική της Ένωσης αποτελεί ειδικότερα αντικείμενο των άρθρων 3, παράγραφος 1, στοιχείο γ', ΣΛΕΕ, και 127 έως 133 ΣΛΕΕ.
- 49 Επιπλέον, κατά το άρθρο 282, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, η ΕΚΤ και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών μελών με νόμισμα το ευρώ συγκροτούν το Ευρωσύστημα και ασκούν τη νομισματική πολιτική της Ένωσης.
- 50 Από το άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο γ', της ΣΛΕΕ προκύπτει ότι η Ένωση έχει αποκλειστική αρμοδιότητα στον τομέα της νομισματικής πολιτικής για τα κράτη μέλη με νόμισμα το ευρώ.
- 51 Εξάλλου, κατά το άρθρο 119, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, η δράση των κρατών μελών και της Ένωσης περιλαμβάνει τη χάραξη μιας οικονομικής πολιτικής η οποία βασίζεται στον στενό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών των κρατών μελών, στην εσωτερική αγορά, καθώς και στον καθορισμό κοινών στόχων και ασκείται σύμφωνα με την αρχή της οικονομίας της ανοιχτής αγοράς με ελεύθερο ανταγωνισμό. Η οικονομική πολιτική της Ένωσης αποτελεί το αντικείμενο των άρθρων 2, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, 5, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ καθώς και 120 έως 126 ΣΛΕΕ.
- 52 Επομένως, πρέπει να καθοριστεί, πρώτον, αν η απόφαση 2011/199, κατά το μέτρο που τροποποιεί το άρθρο 136 ΣΛΕΕ με την προσθήκη σε αυτό παραγράφου 3 η οποία προβλέπει ότι «[τ]α κράτη μέλη με νόμισμα το ευρώ μπορούν να θεσπίσουν μηχανισμό σταθερότητας», αναθέτει στα κράτη μέλη με νόμισμα το ευρώ αρμοδιότητα στον τομέα της νομισματικής πολιτικής. Συγκεκριμένα, αν συνέβαινε τούτο, η σχετική τροποποίηση της Συνθήκης θα έθιγε την αποκλειστική κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο γ', ΣΛΕΕ αρμοδιότητα της Ένωσης, και, επομένως, στο μέτρο που η διάταξη αυτή περιλαμβάνεται στο πρώτο μέρος της Συνθήκης ΛΕΕ, μια τέτοια τροποποίηση θα μπορούσε να γίνει μόνο με τη συνήθη διαδικασία αναθεωρήσεως που προβλέπεται από το άρθρο 48, παράγραφοι 2 έως 5, ΣΕΕ.
- 53 Συναφώς, επισημαίνεται καταρχάς ότι η Συνθήκη ΛΕΕ, η οποία δεν περιέχει ορισμό της νομισματικής πολιτικής, αναφέρεται, στις σχετικές με την πολιτική αυτή διατάξεις, μάλλον στους σκοπούς παρά στα μέσα της εν λόγω πολιτικής.
- 54 Κατά τα άρθρα 127, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ και 282, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, πρωταρχικός σκοπός της νομισματικής πολιτικής της Ένωσης είναι η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών. Περαιτέρω, οι ίδιες διατάξεις προβλέπουν ότι το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (στο εξής: ΕΣΚΤ) στηρίζει τις γενικές οικονομικές πολιτικές στην Ένωση, προκειμένου να συμβάλει στην υλοποίηση των σκοπών αυτής που ορίζονται στο άρθρο 3 της Συνθήκης ΕΕ. Εξάλλου, κατά το άρθρο 139, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, το άρθρο 127, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ δεν έχει εφαρμογή όσον αφορά τα κράτη μέλη για τα οποία ισχύει παρέκκλιση κατά την έννοια της παραγράφου 1 του εν λόγω άρθρου 139.

- 55 Κατά συνέπεια, πρέπει να εξεταστεί αν οι σκοποί που τάσσονται στον μηχανισμό σταθερότητας, του οποίου η θέσπιση προβλέπεται από το άρθρο 1 της αποφάσεως 2011/199, καθώς και τα μέσα που προβλέπονται συναφώς εμπίπτουν στη νομισματική πολιτική κατά την έννοια των άρθρων 3, παράγραφος 1, στοιχείο γ', και 127 ΣΛΕΕ.
- 56 Όσον αφορά, αφενός, τον επιδιωκόμενο από τον εν λόγω μηχανισμό σκοπό, ο οποίος συνίσταται στη διασφάλιση της σταθερότητας της ζώνης του ευρώ στο σύνολό της, αυτός διακρίνεται σαφώς από τον σκοπό της διατήρησης της σταθερότητας των τιμών που συνιστά τον πρωταρχικό σκοπό της νομισματικής πολιτικής της Ένωσης. Συγκεκριμένα, μολονότι η σταθερότητα της ζώνης του ευρώ μπορεί να έχει επιπτώσεις στη σταθερότητα του νομίσματος που χρησιμοποιείται στη ζώνη αυτή, εντούτοις ένα μέτρο οικονομικής πολιτικής δεν μπορεί να εξομοιωθεί με ένα μέτρο νομισματικής πολιτικής απλώς επειδή ενδέχεται να έχει έμμεσες συνέπειες για τη σταθερότητα του ευρώ.
- 57 Όσον αφορά, αφετέρου, τα μέσα που προβλέπονται για την επίτευξη του σκοπού αυτού, η απόφαση 2011/199 ορίζει απλώς ότι ο μηχανισμός σταθερότητας θα παρέχει την τυχόν απαιτούμενη χρηματοοικονομική συνδρομή, χωρίς να προβλέπει οτιδήποτε άλλο σχετικά με τη λειτουργία του εν λόγω μηχανισμού. Η παροχή, ωστόσο, χρηματοοικονομικής συνδρομής σε κράτος μέλος δεν εμπίπτει προφανώς στη νομισματική πολιτική.
- 58 Εν συνεχεία, υπογραμμίζεται ότι, όπως εξάλλου επιβεβαιώνεται και από τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 16ης και 17ης Δεκεμβρίου 2010 στα οποία παραπέμπει η αιτιολογική σκέψη 4 της αποφάσεως 2011/199, ο μηχανισμός σταθερότητας του οποίου η θέσπιση προβλέπεται από το άρθρο 1 της αποφάσεως 2011/199 συνιστά συμπληρωματική πτυχή στο νέο κανονιστικό πλαίσιο για την ενίσχυση της οικονομικής διακυβέρνησης της Ένωσης. Αποτελούμενο από διάφορους κανονισμούς του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Νοεμβρίου 2011, ήτοι τους κανονισμούς (ΕΕ) 1173/2011 για την αποτελεσματική επιβολή της δημοσιονομικής εποπτείας στη ζώνη του ευρώ (ΕΕ L 306, σ. 1), 1174/2011 σχετικά με κατασταλτικά μέτρα για τη διόρθωση των υπερβολικών μακροοικονομικών ανισορροπιών στην ευρωζώνη (ΕΕ L 306, σ. 8), 1175/2011 που τροποποιεί τον κανονισμό (ΕΚ) 1466/97 του Συμβουλίου για την ενίσχυση της εποπτείας της δημοσιονομικής κατάστασης και την εποπτεία και τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών (ΕΕ L 306, σ. 12), 1176/2011 σχετικά με την πρόληψη και τη διόρθωση των υπερβολικών μακροοικονομικών ανισορροπιών (ΕΕ L 306, σ. 25), καθώς και από τον κανονισμό (ΕΕ) 1177/2011 του Συμβουλίου, της 8ης Νοεμβρίου 2011, που τροποποιεί τον κανονισμό (ΕΚ) 1467/97 για την επιτάχυνση και τη διασαφήνιση της εφαρμογής της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος (ΕΕ L 306, σ. 33), και από την οδηγία 2011/85/ΕΕ του Συμβουλίου, της 8ης Νοεμβρίου 2011, σχετικά με τις απαιτήσεις για τα δημοσιονομικά πλαίσια των κρατών μελών (ΕΕ L 306, σ. 41), το εν λόγω πλαίσιο καθιερώνει στενότερο συντονισμό και επιτήρηση των οικονομικών και δημοσιονομικών πολιτικών που εφαρμόζουν τα κράτη μέλη και σκοπεί στο να παγιωθεί η μακροοικονομική σταθερότητα και η βιωσιμότητα των δημοσίων οικονομικών.
- 59 Ενώ οι διατάξεις του κανονιστικού πλαισίου που εκτίθεται στην προηγούμενη σκέψη καθώς και οι διατάξεις του σχετικού με την οικονομική πολιτική κεφαλαίου της Συνθήκης ΛΕΕ, ιδίως αυτές των άρθρων 123 ΣΛΕΕ και 125 ΣΛΕΕ, έχουν προληπτικό χαρακτήρα, στο μέτρο που σκοπούν στη μείωση κατά το μέτρο του δυνατού του κινδύνου κρίσεων δημοσίου χρέους, η θέσπιση του μηχανισμού σταθερότητας σκοπεί στη διαχείριση χρηματοοικονομικών κρίσεων οι οποίες θα μπορούσαν να ανακύψουν, παρά τα προληπτικά μέτρα που θα λαμβάνονταν.
- 60 Λαμβανομένων υπόψη των σκοπών που τάσσονται στον μηχανισμό σταθερότητας του οποίου η θέσπιση προβλέπεται από το άρθρο 1 της αποφάσεως 2011/199, των μέσων που προβλέπονται για την επίτευξή τους, όπως επίσης της στενής συνάφειας μεταξύ του εν λόγω μηχανισμού και των διατάξεων της Συνθήκης ΛΕΕ σχετικά με την οικονομική πολιτική καθώς και του κανονιστικού πλαισίου για την ενίσχυση της οικονομικής διακυβέρνησης της Ένωσης, επιβάλλεται το συμπέρασμα ότι η θέσπιση του εν λόγω μηχανισμού εμπίπτει στον τομέα της οικονομικής πολιτικής.

- 61 Η διαπίστωση αυτή δεν αναιρείται από το γεγονός ότι η ΕΚΤ εξέδωσε, στις 17 Μαρτίου 2011, γνώμη αναφορικά με το σχέδιο αποφάσεως του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για την τροποποίηση του άρθρου 136 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με μηχανισμό σταθερότητας για τα κράτη μέλη με νόμισμα το ευρώ (ΕΕ C 140, σ. 8). Συγκεκριμένα, μολονότι ασφαλώς το άρθρο 48, παράγραφος 6, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ ορίζει ότι «[τ]ο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα μετά από διαβούλευση με [...] την [ΕΚΤ] σε περίπτωση τροποποιήσεων θεσμικής φύσεως στον νομισματικό τομέα», εντούτοις δεν αμφισβητείται ότι από την αιτιολογική σκέψη 5 της αποφάσεως 2011/199 ρητώς προκύπτει ότι το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο προέβη σε διαβούλευση με την ΕΚΤ με δική του πρωτοβουλία και όχι λόγω υποχρέωσης που υπείχε από την εν λόγω διάταξη.
- 62 Εν πάση περιπτώσει, η διαβούλευση με την ΕΚΤ αναφορικά με το σχέδιο της αποφάσεως 2011/199 δεν μπορεί να επηρεάσει τη φύση του οικείου μηχανισμού σταθερότητας.
- 63 Επομένως, το άρθρο 1 της αποφάσεως 2011/199, το οποίο, με την προσθήκη παραγράφου 3 στο άρθρο 136 ΣΛΕΕ, σκοπεί στη θέσπιση μηχανισμού σταθερότητας, δεν θίγει την αποκλειστική αρμοδιότητα που αναγνωρίζεται στην Ένωση, με το άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο γ', ΣΛΕΕ, στον τομέα της νομισματικής πολιτικής για τα κράτη μέλη με νόμισμα το ευρώ.
- 64 Δεύτερον, όσον αφορά το ζήτημα κατά πόσον η απόφαση 2011/199 θίγει την αρμοδιότητα της Ένωσης στον τομέα του συντονισμού των οικονομικών πολιτικών των κρατών μελών, επισημαίνεται ότι, καθόσον τα άρθρα 2, παράγραφος 3, και 5, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ περιορίζουν το έργο της Ένωσης στον τομέα της οικονομικής πολιτικής στη θέσπιση μέτρων συντονισμού, οι διατάξεις των Συνθηκών ΕΕ και ΛΕΕ δεν αναθέτουν στην Ένωση ειδική αρμοδιότητα για τη θέσπιση μηχανισμού σταθερότητας όπως αυτός που προβλέπεται από την εν λόγω απόφαση.
- 65 Βεβαίως, το άρθρο 122, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ αναθέτει στην Ένωση την αρμοδιότητα να χορηγεί χρηματοοικονομική συνδρομή *ad hoc* σε κράτος μέλος που αντιμετωπίζει ή διατρέχει μεγάλο κίνδυνο να αντιμετωπίσει σοβαρές δυσκολίες, οφειλόμενες σε φυσικές καταστροφές ή έκτακτες περιστάσεις που εκφεύγουν από τον έλεγχό του. Εντούτοις, όπως υπογραμμίζει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο με την αιτιολογική σκέψη 4 της αποφάσεως 2011/199, το άρθρο 122, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ δεν αποτελεί την κατάλληλη νομική βάση για τη θέσπιση μηχανισμού σταθερότητας όπως αυτός που προβλέπεται από την εν λόγω απόφαση. Συγκεκριμένα, τόσο ο μόνιμος χαρακτήρας του μηχανισμού περί του οποίου πρόκειται όσο και το γεγονός ότι οι ενέργειες που αναλαμβάνονται στο πλαίσιο του αποσκοπούν στη διασφάλιση της χρηματοοικονομικής σταθερότητας της ζώνης του ευρώ στο σύνολό της αποκλείουν τη δυνατότητα χρησιμοποίησης της εν λόγω διατάξεως της Συνθήκης ΛΕΕ ως ερείσματος για μια τέτοια δράση της Ένωσης.
- 66 Εξάλλου, μολονότι το άρθρο 143, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ επιτρέπει ομοίως, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, στην Ένωση να παρέχει αμοιβαία συνδρομή σε κράτος μέλος, εντούτοις η εν λόγω διάταξη αφορά μόνον τα κράτη μέλη των οποίων νόμισμα δεν είναι το ευρώ.
- 67 Όσον αφορά το ζήτημα κατά πόσον η Ένωση θα μπορούσε να θεσπίσει μηχανισμό σταθερότητας ανάλογο προς τον μηχανισμό που προβλέπεται από την απόφαση 2011/199 με βάση το άρθρο 352 ΣΛΕΕ, αρκεί η διαπίστωση ότι η Ένωση δεν άσκησε της αρμοδιότητά της βάσει της διατάξεως αυτής και ότι, εν πάση περιπτώσει, η εν λόγω διάταξη ουδεμία υποχρέωση προς ενέργεια επιβάλλει στην Ένωση (βλ. απόφαση της 31ης Μαρτίου 1971, 22/70, Επιτροπή κατά Συμβουλίου, λεγόμενη «ΑΕΤΡ», Συλλογή τόμος 1969-1971, σ. 729, σκέψη 95).
- 68 Επομένως, λαμβανομένων υπόψη των άρθρων 4, παράγραφος 1, ΣΕΕ και 5, παράγραφος 2, ΣΕΕ, τα κράτη μέλη με νόμισμα το ευρώ έχουν αρμοδιότητα για τη σύναψη μεταξύ τους συμφωνίας σχετικά με τη θέσπιση μηχανισμού σταθερότητας, όπως αυτός που προβλέπεται από το άρθρο 1 της αποφάσεως 2011/199 (βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις της 30ής Ιουνίου 1993, C-181/91

και C-248/91, Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, Συλλογή 1993, σ. I-3685, σκέψη 16 της 2ας Μαρτίου 1994, C-316/91, Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1994, σ. I-625, σκέψη 26, και της 20ής Μαΐου 2008, C-91/05, Επιτροπή κατά Συμβουλίου, Συλλογή 2008, σ. I-3651, σκέψη 61).

- 69 Εντούτοις, τα εν λόγω κράτη μέλη δεν μπορούν να απαλλαγούν από την υποχρέωση τηρήσεως του δικαίου της Ένωσης κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους στον τομέα αυτόν (βλ. απόφαση της 15ης Ιανουαρίου 2002, C-55/00, Gottardo, Συλλογή 2002, σ. I-413, σκέψη 32). Οι αυστηροί όροι από τους οποίους εξαρτάται η παροχή χρηματοοικονομικής συνδρομής από τον μηχανισμό σταθερότητας, κατά την παράγραφο 3 του άρθρου 136 της Συνθήκης ΛΕΕ, την οποία αφορά η αναθεώρηση της Συνθήκης ΛΕΕ, σκοπούν στο να διασφαλίσουν ότι ο μηχανισμός αυτός, κατά τη λειτουργία του, θα τηρεί το δίκαιο της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων που θεσπίζει η Ένωση στο πλαίσιο του συντονισμού των οικονομικών πολιτικών των κρατών μελών.
- 70 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η απόφαση 2011/199 πληροί την προϋπόθεση που προβλέπεται από το άρθρο 48, παράγραφος 6, πρώτο και δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, κατά την οποία η αναθεώρηση της Συνθήκης ΛΕΕ με προσφυγή στην απλοποιημένη διαδικασία αναθεωρήσεως μπορεί να αφορά μόνο διατάξεις του τρίτου μέρους της Συνθήκης ΛΕΕ.

Ως προς το ζήτημα κατά πόσον η αναθεώρηση της Συνθήκης ΛΕΕ επάγεται διεύρυνση των ανατεθειμένων στην Ένωση βάσει των Συνθηκών αρμοδιοτήτων

- 71 Το αιτούν δικαστήριο διερωτάται επίσης αν η απόφαση 2011/199 πληροί την προϋπόθεση που προβλέπεται από το άρθρο 48, παράγραφος 6, ΣΕΕ, κατά την οποία η αναθεώρηση της Συνθήκης ΛΕΕ με προσφυγή στην απλοποιημένη διαδικασία δεν μπορεί να επάγεται διεύρυνση των ανατεθειμένων στην Ένωση αρμοδιοτήτων.
- 72 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι η παράγραφος 3 του άρθρου 136 ΣΛΕΕ, η προσθήκη της οποίας προβλέπεται από το άρθρο 1 της αποφάσεως 2011/199, επιβεβαιώνει την ύπαρξη αρμοδιότητας των κρατών μελών για τη θέσπιση μηχανισμού σταθερότητας ενώ, εξάλλου, κατά το μέτρο που ορίζει ότι η παροχή τυχόν χρηματοοικονομικής συνδρομής δυνάμει του οικείου μηχανισμού θα υπόκειται σε αυστηρούς όρους, σκοπεί στο να διασφαλίσει ότι ο εν λόγω μηχανισμός, κατά τη λειτουργία του, θα τηρεί το δίκαιο της Ένωσης.
- 73 Με την εν λόγω τροποποίηση ουδεμία νέα αρμοδιότητα ανατίθεται στην Ένωση. Πράγματι, η τροποποίηση του άρθρου 136 ΣΛΕΕ από την απόφαση 2011/199 δεν δημιουργεί νέα νομική βάση με σκοπό να καταστεί δυνατή η ανάληψη από την Ένωση δράσης η οποία δεν ήταν δυνατή πριν από την έναρξη ισχύος της τροποποιήσεως της Συνθήκης ΛΕΕ.
- 74 Μολονότι η Συνθήκη ΕΜΣ εμπλέκει όργανα της Ένωσης και, συγκεκριμένα, την Επιτροπή και την ΕΚΤ, το γεγονός αυτό δεν είναι, εν πάση περιπτώσει, ικανό να επηρεάσει το κύρος της αποφάσεως 2011/199, η οποία προβλέπει απλώς τη θέσπιση ενός μηχανισμού σταθερότητας από τα κράτη μέλη και σιωπά ως προς το έργο που θα έχουν ενδεχομένως να επιτελέσουν τα θεσμικά όργανα της Ένωσης στο πλαίσιο αυτό.
- 75 Κατά συνέπεια, η απόφαση 2011/199 δεν επάγεται διεύρυνση των ανατεθειμένων στην Ένωση βάσει των Συνθηκών αρμοδιοτήτων.
- 76 Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι από την εξέτασή του δεν προέκυψε κανένα στοιχείο ικανό να θίξει το κύρος της αποφάσεως 2011/199.

B– Επί του δεύτερου ερωτήματος

77 Το δεύτερο ερώτημα αφορά την ερμηνεία των άρθρων 2 ΣΕΕ, 3 ΣΕΕ, 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ και 13 ΣΕΕ, των άρθρων 2, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, 3, παράγραφοι 1, στοιχείο γ', και 2, ΣΛΕΕ, 119 έως 123 ΣΛΕΕ, και 125 έως 127 ΣΛΕΕ, καθώς και των γενικών αρχών της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας και της ασφάλειας δικαίου. Το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν τα εν λόγω άρθρα και αρχές απαγορεύουν σε κράτος μέλος με νόμισμα το ευρώ να συνάψει και να επικυρώσει συμφωνία όπως η Συνθήκη ΕΜΣ.

1. Επί της αρμοδιότητας του Δικαστηρίου

78 Η Ισπανική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι, δεδομένου ότι η Ένωση δεν είναι συμβαλλόμενο μέρος στη Συνθήκη ΕΜΣ, το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να ερμηνεύει, στο πλαίσιο διαδικασίας εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως, τις διατάξεις της εν λόγω Συνθήκης (βλ. απόφαση της 30ής Σεπτεμβρίου 2010, C-132/09, Επιτροπή κατά Βελγίου, Συλλογή 2010, σ. I-8695, σκέψη 43 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

79 Συναφώς, αρκεί η διαπίστωση ότι το δεύτερο ερώτημα, όπως διατυπώνεται, αφορά την ερμηνεία διαφόρων διατάξεων του δικαίου της Ένωσης και όχι την ερμηνεία διατάξεων της Συνθήκης ΕΜΣ.

80 Εν προκειμένω το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να παράσχει στο εθνικό δικαστήριο όλα τα ερμηνευτικά στοιχεία που άπτονται του δικαίου της Ένωσης και τα οποία μπορούν να του δώσουν τη δυνατότητα να εκτιμήσει τη συμβατότητα των διατάξεων της Συνθήκης ΕΜΣ με το δίκαιο της Ένωσης (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 27ης Ιανουαρίου 2011, C-489/09, Vandoorne, Συλλογή 2011, σ. I-225, σκέψη 25 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

81 Επομένως, το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να εξετάσει το δεύτερο ερώτημα.

2. Επί του παραδεκτού

82 Ορισμένες από τις κυβερνήσεις που υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο και η Επιτροπή υποστηρίζουν ότι το δεύτερο ερώτημα είναι εν μέρει απαράδεκτο, λόγω του ότι το αιτούν δικαστήριο δεν παρέσχε καμία ένδειξη σχετικά με τη χρησιμότητα της ερμηνείας ορισμένων διατάξεων και αρχών τις οποίες αφορά το ερώτημα για την επίλυση της διαφοράς της οποίας επελήφθη.

83 Καταρχάς, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η διαδικασία που καθιερώνει το άρθρο 267 ΣΛΕΕ αποτελεί μέσο συνεργασίας μεταξύ του Δικαστηρίου και των εθνικών δικαστηρίων, στο πλαίσιο της οποίας το πρώτο παρέχει στα δεύτερα τα στοιχεία ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης που τους είναι αναγκαία για την επίλυση των διαφορών των οποίων επιλαμβάνονται (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 16ης Ιουλίου 1992, C-83/91, Meilicke, Συλλογή 1992, σ. I-4871, σκέψη 22, και της 5ης Φεβρουαρίου 2004, C-380/01, Schneider, Συλλογή 2004, σ. I-1389, σκέψη 20, καθώς και διάταξη της 13ης Ιανουαρίου 2010, C-292/09 και C-293/09, Calestani και Lunardi, σκέψη 18).

84 Το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι η ανάγκη να δοθεί ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης που να είναι χρήσιμη για το εθνικό δικαστήριο απαιτεί το εθνικό δικαστήριο να παράσχει ορισμένες, τουλάχιστον, διευκρινίσεις σε σχέση με τους λόγους για τους οποίους επέλεξε τις διατάξεις του δικαίου της Ένωσης των οποίων την ερμηνεία ζητεί (διάταξη του Δικαστηρίου της 3ης Μαΐου 2012, C-185/12, Ciampaglia, σκέψη 5 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

85 Εξάλλου, επισημαίνεται συναφώς ότι τα στοιχεία που παρέχονται με τις αποφάσεις περί παραπομπής πρέπει όχι μόνο να δίνουν στο Δικαστήριο τη δυνατότητα να δίνει λυσιτελείς απαντήσεις, αλλά και να παρέχουν στις κυβερνήσεις των κρατών μελών, καθώς και στα λοιπά ενδιαφερόμενα μέρη, τη

δυνατότητα να υποβάλλουν παρατηρήσεις σύμφωνα με το άρθρο 23 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στο Δικαστήριο απόκειται να μεριμνά για τη διασφάλιση της δυνατότητας αυτής, λαμβανομένου υπόψη ότι, δυνάμει της προαναφερθείσας διατάξεως, στα ενδιαφερόμενα μέρη κοινοποιούνται μόνον οι αποφάσεις περί παραπομπής, συνοδευόμενες από μετάφραση στην επίσημη γλώσσα του κάθε κράτους μέλους, και όχι η εθνική δικογραφία που τυχόν διαβιβάστηκε στο Δικαστήριο από το αιτούν δικαστήριο (διάταξη της 23ης Μαρτίου 2012, C-348/11, Thomson Sales Europe, σκέψη 49 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

- 86 Εν προκειμένω, όπως επισημαίνουν η Ιρλανδία, η Σλοβακική Κυβέρνηση και η Επιτροπή, η απόφαση περί παραπομπής δεν παρέχει καμία διευκρίνιση ως προς τη χρησιμότητα της ερμηνείας των άρθρων 2 ΣΕΕ και 3 ΣΕΕ για την επίλυση της διαφοράς. Το ίδιο ισχύει, όπως υποστηρίζουν η Γερμανική, η Ισπανική και η Γαλλική Κυβέρνηση καθώς και η Επιτροπή, όσον αφορά την ερμηνεία της γενικής αρχής της ασφάλειας δικαίου.
- 87 Επομένως, το δεύτερο ερώτημα είναι απαράδεκτο, καθόσον αφορά την ερμηνεία των άρθρων 2 και 3 ΣΕΕ καθώς και της γενικής αρχής της ασφάλειας δικαίου.
- 88 Η Ολλανδική Κυβέρνηση και η Επιτροπή εκφράζουν επίσης αμφιβολίες όσον αφορά το άμεσο αποτέλεσμα των άρθρων 119 έως 121 ΣΛΕΕ. Δεδομένου ότι τα εν λόγω άρθρα δεν θεσπίζουν εις βάρος των κρατών μελών σαφείς και άνευ αιρέσεων υποχρεώσεις τις οποίες οι ιδιώτες μπορούν να επικαλούνται ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, το ερώτημα είναι απαράδεκτο κατά το μέτρο που αφορά την ερμηνεία των άρθρων αυτών. Η Ιρλανδία, φρονώντας ότι καμία από τις διατάξεις τις οποίες αφορά το προδικαστικό ερώτημα δεν έχει άμεσο αποτέλεσμα, υποστηρίζει ότι το ερώτημα είναι απαράδεκτο στο σύνολό του.
- 89 Συναφώς, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να αποφαινεται με προδικαστικές αποφάσεις επί της ερμηνείας των διατάξεων του δικαίου της Ένωσης, ανεξαρτήτως του αν αυτές έχουν άμεσο αποτέλεσμα ή όχι (βλ. απόφαση της 16ης Ιουλίου 2009, C-254/08, Futura Immobiliare κ.λπ., Συλλογή 2009, σ. I-6995, σκέψη 34 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 90 Εξάλλου, διαπιστώνεται ότι, με το ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο δεν ζητεί να καθοριστεί αν ο αναιρεσείων της κύριας δίκης μπορεί να θεμελιώσει κάποιο δικαίωμα απευθείας στα άρθρα αυτά των Συνθηκών ΕΕ και ΛΕΕ. Τα στοιχεία ερμηνείας που το αιτούν δικαστήριο ζητεί από το Δικαστήριο σκοπούν αποκλειστικώς στο να του επιτρέψουν να εκτιμήσει τη συμβατότητα των διατάξεων της Συνθήκης ΕΜΣ με το δίκαιο της Ένωσης.
- 91 Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι το δεύτερο ερώτημα είναι παραδεκτό κατά το μέτρο που αφορά την ερμηνεία των άρθρων 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ, 13 ΣΕΕ, 2, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, 3, παράγραφοι 1, στοιχείο γ', και 2, ΣΛΕΕ, 119 έως 123 ΣΛΕΕ και 125 έως 127 ΣΛΕΕ, καθώς και της γενικής αρχής της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας.

3. Επί της ουσίας

- 92 Καταρχάς, επιβάλλεται η ερμηνεία των διατάξεων της Συνθήκης ΛΕΕ που αφορούν την αποκλειστική αρμοδιότητα της Ένωσης, ήτοι των άρθρων 3, παράγραφος 1, στοιχείο γ', ΣΛΕΕ και 127 ΣΛΕΕ σχετικά με τη νομισματική πολιτική της Ένωσης και του άρθρου 3, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ σχετικά με την αρμοδιότητα της Ένωσης να συνάπτει διεθνείς συμφωνίες, εν συνεχεία, των διατάξεων που αφορούν την οικονομική πολιτική της Ένωσης, ήτοι των άρθρων 2, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, 119 έως 123 ΣΛΕΕ, 125 και 126 ΣΛΕΕ, και, τέλος, των άρθρων 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ και 13 ΣΕΕ καθώς και της γενικής αρχής της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας.

α) Επί της ερμηνείας των διατάξεων που αφορούν την αποκλειστική αρμοδιότητα της Ένωσης

ι) Επί της ερμηνείας των άρθρων 3, παράγραφος 1, στοιχείο γ', ΣΛΕΕ και 127 ΣΛΕΕ

- 93 Το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν ο μηχανισμός σταθερότητας που θεσπίζει η Συνθήκη ΕΜΣ εμπίπτει στη νομισματική πολιτική και, συνακόλουθα, στην αποκλειστική αρμοδιότητα της Ένωσης. Συγκεκριμένα, από το άρθρο 3 της Συνθήκης ΕΜΣ προκύπτει ότι ο σκοπός του εν λόγω μηχανισμού είναι να συμβάλει στη σταθερότητα του ευρώ. Επιπλέον, το αιτούν δικαστήριο αναφέρεται στο επιχείρημα του αναιρεσείοντος της κύριας δίκης ότι η παροχή χρηματοοικονομικής συνδρομής στα κράτη μέλη με νόμισμα το ευρώ ή η ανακεφαλαιοποίηση των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων τους, καθώς και τα αναγκαία προς τούτο δάνεια, στην κλίμακα που προβλέπεται από τη Συνθήκη ΕΜΣ, αυξάνουν την ποσότητα των κυκλοφορούντων ευρώ. Οι Συνθήκες όμως επί των οποίων στηρίζεται η Ένωση αναθέτουν στην ΕΚΤ την αποκλειστική αρμοδιότητα να ρυθμίζει την προσφορά χρήματος στη ζώνη του ευρώ. Οι Συνθήκες αυτές δεν επιτρέπουν σε άλλη οντότητα να ασκεί τέτοιες αρμοδιότητες και να ενεργεί παράλληλα με την ΕΚΤ, εκτός του πλαισίου της έννομης τάξης της Ένωσης. Εξάλλου, η αύξηση της προσφοράς χρήματος επηρεάζει άμεσα τον πληθωρισμό. Κατά συνέπεια, οι ενέργειες που αναλαμβάνονται στο πλαίσιο του ΕΜΣ θα μπορούσαν να επηρεάσουν άμεσα τη σταθερότητα των τιμών στη ζώνη του ευρώ, γεγονός το οποίο θίγει τον πυρήνα της νομισματικής πολιτικής της Ένωσης.
- 94 Συναφώς, όπως προκύπτει από τη σκέψη 50 της παρούσας αποφάσεως, η Ένωση διαθέτει, δυνάμει του άρθρου 3, παράγραφος 1, στοιχείο γ', ΣΛΕΕ, αποκλειστική αρμοδιότητα στον τομέα της νομισματικής πολιτικής όσον αφορά τα κράτη μέλη με νόμισμα το ευρώ. Δυνάμει του άρθρου 282, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, η ΕΚΤ και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών μελών με νόμισμα το ευρώ συγκροτούν το Ευρωσύστημα και ασκούν τη νομισματική πολιτική της Ένωσης. Σκοπός του ΕΣΚΤ γενικά και του Ευρωσυστήματος ειδικότερα είναι, σύμφωνα με τα άρθρα 127, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ και 282, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών.
- 95 Εντούτοις, οι ενέργειες που αναλαμβάνονται στο πλαίσιο του ΕΜΣ δεν εμπίπτουν στη νομισματική πολιτική την οποία αφορούν οι ως άνω διατάξεις της Συνθήκης ΛΕΕ.
- 96 Συγκεκριμένα, δυνάμει των άρθρων 3 και 12, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΜΣ, σκοπός του ΕΜΣ δεν είναι η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών, αλλά η κάλυψη των αναγκών χρηματοδότησης των μελών του ΕΜΣ, ήτοι των κρατών μελών με νόμισμα το ευρώ που αντιμετωπίζουν ή απειλούνται από σοβαρά προβλήματα χρηματοδότησης, εφόσον αυτή είναι απαραίτητη για τη διαφύλαξη της χρηματοοικονομικής σταθερότητας της ζώνης του ευρώ στο σύνολό της καθώς και των κρατών μελών της. Προς τούτο, ο ΕΜΣ δεν εξουσιοδοτείται για τον καθορισμό των βασικών επιτοκίων στη ζώνη του ευρώ, ούτε για την έκδοση τραπεζογραμματίων ευρώ, δεδομένου ότι η χρηματοοικονομική συνδρομή την οποία παρέχει πρέπει να χρηματοδοτείται στο σύνολό της, και τηρουμένου του άρθρου 123, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, από την αποδέσμευση κεφαλαίων ή από την έκδοση χρηματοπιστωτικών μέσων, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 3 της Συνθήκης ΕΜΣ.
- 97 Όπως προκύπτει από τη σκέψη 56 της παρούσας αποφάσεως, οι τυχόν συνέπειες των ενεργειών που αναλαμβάνονται στο πλαίσιο του ΕΜΣ επί της σταθερότητας των τιμών δεν αναιρούν τη διαπίστωση αυτή. Συγκεκριμένα, ακόμη και αν γίνει δεκτό ότι οι ενέργειες που αναλαμβάνονται στο πλαίσιο του ΕΜΣ μπορούν να επηρεάσουν το επίπεδο του πληθωρισμού, η επίδραση αυτή συνιστά απλώς την έμμεση συνέπεια των λαμβανομένων μέτρων οικονομικής πολιτικής.
- 98 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι δεν αντιβαίνει προς τα άρθρα 3, παράγραφος 1, στοιχείο γ', ΣΛΕΕ και 127 ΣΛΕΕ η σύναψη μεταξύ των κρατών μελών με νόμισμα το ευρώ συμφωνίας όπως η Συνθήκη ΕΜΣ και η επικύρωσή της από αυτά.

ii) Επί της ερμηνείας του άρθρου 3, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ

- 99 Το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν η Συνθήκη ΕΜΣ είναι διεθνής συμφωνία της οποίας η λειτουργία ενδέχεται να επηρεάσει κοινούς κανόνες στον τομέα της οικονομικής και νομισματικής πολιτικής. Στο πλαίσιο αυτό, το αιτούν δικαστήριο αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 1 της Συνθήκης αυτής που ορίζει ότι ο ΕΜΣ θα αναλάβει το έργο το οποίο διεκπεραιώνουν επί του παρόντος η ΕΔΧΣ και ο ΕΜΧΣ.
- 100 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, δυνάμει του άρθρου 3, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, η Ένωση διαθέτει «αποκλειστική αρμοδιότητα για τη σύναψη διεθνούς συμφωνίας όταν η σύναψη αυτή [...] ενδέχεται να επηρεάσει τους κοινούς κανόνες ή να μεταβάλει την εμβέλειά τους».
- 101 Από την εν λόγω διάταξη συνάγεται ότι απαγορεύεται στα κράτη μέλη να συνάψουν μεταξύ τους συμφωνία η οποία θα μπορούσε να επηρεάσει κοινούς κανόνες ή να μεταβάλει την εμβέλειά τους. Εντούτοις, διαπιστώνεται ότι από τα επιχειρήματα που προβλήθηκαν στο πλαίσιο αυτό δεν αποδείχθηκε ότι συμφωνία όπως η Συνθήκη ΕΜΣ θα είχε τέτοια αποτελέσματα.
- 102 Συγκεκριμένα, αφενός, καθόσον η ΕΔΧΣ θεσπίστηκε από τα κράτη μέλη με νόμισμα το ευρώ εκτός του πλαισίου της Ένωσης, η ανάληψη από τον ΕΜΣ του ανατεθέντος στη διευκόλυνση αυτή έργου δεν είναι ικανή να επηρεάσει κοινούς κανόνες της Ένωσης ή να μεταβάλει την εμβέλειά τους.
- 103 Αφετέρου, μολονότι από την αιτιολογική σκέψη 1 της Συνθήκης ΕΜΣ προκύπτει ότι ο ΕΜΣ θα αναλάβει, μεταξύ άλλων, το έργο που μέχρι πρότινος είχε ανατεθεί προσωρινώς στον ΕΜΧΣ, ο οποίος θεσπίστηκε βάσει του άρθρου 122, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, το γεγονός αυτό δεν είναι ομοίως ικανό να επηρεάσει κοινούς κανόνες της Ένωσης ή να μεταβάλει την εμβέλειά τους.
- 104 Συγκεκριμένα, η σύσταση του ΕΜΣ δεν θίγει την αρμοδιότητα της Ένωσης να χορηγεί, με βάση το άρθρο 122, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, χρηματοοικονομική συνδρομή *ad hoc* σε κράτος μέλος, σε περίπτωση που διαπιστώνεται ότι αυτό αντιμετωπίζει ή διατρέχει μεγάλο κίνδυνο να αντιμετωπίσει σοβαρές δυσκολίες, οφειλόμενες σε φυσικές καταστροφές ή έκτακτες περιστάσεις που εκφεύγουν από τον έλεγχό του.
- 105 Εξάλλου, δεδομένου ότι ούτε το άρθρο 122, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ ούτε κάποια άλλη διάταξη των Συνθηκών ΕΕ και ΛΕΕ αναθέτει στην Ένωση ειδική αρμοδιότητα για τη θέσπιση μόνιμου μηχανισμού σταθερότητας, όπως ο ΕΜΣ (βλ. σκέψεις 64 έως 66 της παρούσας αποφάσεως), τα κράτη μέλη έχουν, υπό το πρίσμα των άρθρων 4, παράγραφος 1, ΣΕΕ και 5, παράγραφος 2, ΣΕΕ, αρμοδιότητα να ενεργήσουν στον οικείο τομέα.
- 106 Κατά συνέπεια, με τη σύναψη και την επικύρωση της Συνθήκης ΕΜΣ από τα κράτη μέλη με νόμισμα το ευρώ δεν διακυβεύεται με κανένα τρόπο η επίτευξη του σκοπού τον οποίον επιδιώκουν το άρθρο 122, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ ή ο εκδοθείς με βάση την εν λόγω διάταξη κανονισμός (ΕΕ) 407/2010 του Συμβουλίου, της 11ης Μαΐου 2010, για τη θέσπιση ευρωπαϊκού μηχανισμού χρηματοοικονομικής σταθεροποίησης (ΕΕ L 118, σ. 1), και δεν εμποδίζεται η Ένωση να ασκήσει τις αρμοδιότητές της για την προάσπιση του κοινού συμφέροντος (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 5ης Νοεμβρίου 2002, C-476/98, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλογή 2002, σ. I-9855, σκέψη 105).
- 107 Επομένως, δεν αντιβαίνει προς το άρθρο 3, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ η σύναψη μεταξύ των κρατών μελών με νόμισμα το ευρώ συμφωνίας όπως η Συνθήκη ΕΜΣ και η επικύρωσή της από αυτά.

β) Επί της ερμηνείας διαφόρων διατάξεων της Συνθήκης ΛΕΕ σχετικών με την οικονομική πολιτική

ι) Επί της ερμηνείας των άρθρων 2, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, 119 έως 121 ΣΛΕΕ και 126 ΣΛΕΕ

- 108 Το αιτούν δικαστήριο αναφέρεται στο επιχείρημα του αναιρεσείοντος της κύριας δίκης κατά το οποίο η Συνθήκη ΕΜΣ συνιστά ουσιώδη τροποποίηση και ανατροπή της έννομης τάξεως που διέπει την οικονομική και νομισματική ένωση, ασύμβατη προς το δίκαιο της Ένωσης. Καταρχάς, από την αιτιολογική σκέψη 2 της αποφάσεως 2011/199 προκύπτει ότι το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εκτίμησε ότι η θέσπιση μόνιμου μηχανισμού σταθερότητας απαιτούσε τροποποίηση της Συνθήκης ΛΕΕ. Εξάλλου, τα άρθρα 2, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, 119 έως 121 ΣΛΕΕ και 126 ΣΛΕΕ αναθέτουν στα θεσμικά όργανα της Ένωσης την αρμοδιότητα συντονισμού της οικονομικής πολιτικής. Περαιτέρω, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν η Συνθήκη ΕΜΣ θίγει την εξουσία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης να απευθύνει συστάσεις δυνάμει του άρθρου 126 ΣΛΕΕ και, ειδικότερα, αν οι «όροι» στους οποίους αναφέρεται η Συνθήκη ΕΜΣ ισοδυναμούν με τις συστάσεις που προβλέπονται από την οικεία διάταξη.
- 109 Συναφώς, υπενθυμίζεται, καταρχάς, ότι από τη σκέψη 68 της παρούσας αποφάσεως προκύπτει ότι τα κράτη μέλη έχουν αρμοδιότητα για τη σύναψη μεταξύ τους συμφωνίας σχετικά με τη θέσπιση μηχανισμού σταθερότητας όπως η Συνθήκη ΕΜΣ, υπό τον όρο ότι οι δεσμεύσεις τις οποίες αναλαμβάνουν τα συμβαλλόμενα κράτη, στο πλαίσιο μιας τέτοιας συμφωνίας, είναι συμβατές με το δίκαιο της Ένωσης.
- 110 Εν συνεχεία, διαπιστώνεται ότι ο ΕΜΣ δεν σκοπεί στον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών των κρατών μελών, αλλά συνιστά μηχανισμό χρηματοδότησης. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τα άρθρα 3 και 12, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΜΣ, σκοπός του ΕΜΣ είναι η συγκέντρωση των απαιτούμενων πόρων και η στήριξη της οικονομικής σταθερότητας εκείνων των μελών του που αντιμετωπίζουν ή διατρέχουν τον κίνδυνο να αντιμετωπίσουν σοβαρά προβλήματα χρηματοδότησης.
- 111 Μολονότι, ασφαλώς, δυνάμει των άρθρων 3, 12, παράγραφος 1, και 13, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΜΣ, η παροχή χρηματοπιστωτικής συνδρομής σε κράτος μέλος, που είναι μέλος του ΕΜΣ, εξαρτάται από αυστηρούς όρους αναλόγως του επιλεγμένου μέσου συνδρομής οι οποίοι μπορούν να λάβουν τη μορφή προγράμματος μακροοικονομικής προσαρμογής, εντούτοις οι όροι αυτοί δεν συνιστούν μέσο συντονισμού των οικονομικών πολιτικών των κρατών μελών, αλλά σκοπούν στη διασφάλιση της συμβατότητας των ενεργειών που αναλαμβάνονται στο πλαίσιο του ΕΜΣ ιδίως με το άρθρο 125 ΣΛΕΕ και με τα μέτρα συντονισμού που θεσπίζει η Ένωση.
- 112 Συγκεκριμένα, το άρθρο 13, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΜΣ προβλέπει ρητώς ότι οι όροι υπό τους οποίους παρέχεται η στήριξη σταθερότητας πρέπει να «συνάδουν πλήρως με τα μέτρα συντονισμού των οικονομικών πολιτικών που προβλέπονται στη [Συνθήκη ΛΕΕ]». Επιπλέον, από την παράγραφο 4 του ίδιου άρθρου προκύπτει ότι η Επιτροπή, πριν την υπογραφή του μνημονίου κατανόησης που θέτει τους όρους υπό τους οποίους θα παρασχεθεί η στήριξη σταθερότητας, πρέπει να εξακριβώσει κατά πόσον οι όροι που επιβάλλονται είναι πλήρως συμβατοί με τα μέτρα συντονισμού των οικονομικών πολιτικών.
- 113 Τέλος, η Συνθήκη ΕΜΣ δεν θίγει ούτε την αρμοδιότητα του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης να απευθύνει συστάσεις βάσει του άρθρου 126, παράγραφοι 7 και 8, ΣΛΕΕ σε κράτος μέλος που αντιμετωπίζει υπερβολικό έλλειμμα. Συγκεκριμένα, αφενός, ο ΕΜΣ δεν διαθέτει αρμοδιότητα να απευθύνει τέτοιες συστάσεις. Αφετέρου, το άρθρο 13, παράγραφοι 3, δεύτερο εδάφιο, και 4, της Συνθήκης ΕΜΣ προβλέπει ότι οι όροι που επιβάλλονται στα κράτη μέλη του ΕΜΣ στα οποία παρέχεται χρηματοπιστωτική συνδρομή πρέπει να συνάδουν με οποιαδήποτε σύσταση την οποία το Συμβούλιο ενδέχεται να απευθύνει βάσει των εν λόγω διατάξεων της Συνθήκης ΛΕΕ.

114 Επομένως δεν αντιβαίνει προς τα άρθρα 2, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, 119 έως 121 ΣΛΕΕ και 126 ΣΛΕΕ η σύναψη μεταξύ των κρατών μελών με νόμισμα το ευρώ συμφωνίας όπως η Συνθήκη ΕΜΣ και η επικύρωσή της από αυτά.

ii) Επί της ερμηνείας του άρθρου 122 ΣΛΕΕ

115 Καταρχάς, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά το άρθρο 122, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, το Συμβούλιο μπορεί να θεσπίσει, σε πνεύμα αλληλεγγύης μεταξύ των κρατών μελών, τα κατάλληλα μέτρα για την αντιμετώπιση της οικονομικής κατάστασης, ιδίως εάν ανακύψουν σοβαρές δυσκολίες στον εφοδιασμό με ορισμένα προϊόντα και ιδίως στον τομέα της ενέργειας.

116 Δεδομένου ότι το άρθρο 122, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ δεν συνιστά πρόσφορη νομική βάση για την εκ μέρους της Ένωσης ενδεχόμενη παροχή χρηματοπιστωτικής συνδρομής προς τα κράτη μέλη που αντιμετωπίζουν ή διατρέχουν τον κίνδυνο να αντιμετωπίσουν σοβαρά προβλήματα χρηματοδότησης, η θέσπιση μηχανισμού σταθερότητας όπως ο ΕΜΣ δεν θίγει τις εξουσίες που η εν λόγω διάταξη απονέμει στο Συμβούλιο.

117 Εν συνεχεία, όσον αφορά το άρθρο 122, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, το αιτούν δικαστήριο, προκειμένου να εκτιμήσει αν ο ΕΜΣ θίγει την αρμοδιότητα που η διάταξη αυτή αναθέτει στην Ένωση, ερωτά αν η εν λόγω διάταξη ορίζει περιοριστικώς τις έκτακτες περιστάσεις υπό τις οποίες είναι δυνατή η παροχή χρηματοοικονομικής συνδρομής στα κράτη μέλη και αν το άρθρο αυτό εξουσιοδοτεί αποκλειστικώς τα θεσμικά όργανα της Ένωσης για την παροχή χρηματοοικονομικής συνδρομής.

118 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι το άρθρο 122 ΣΛΕΕ έχει αποκλειστικώς ως αντικείμενο χρηματοπιστωτική ενίσχυση χορηγούμενη από την Ένωση και όχι από τα κράτη μέλη. Δυνάμει της παραγράφου 2 του άρθρου αυτού, το Συμβούλιο μπορεί, υπό ορισμένους όρους, να χορηγήσει τέτοια ενίσχυση σε κράτος μέλος που αντιμετωπίζει δυσκολίες ή διατρέχει τον κίνδυνο να αντιμετωπίσει σοβαρές δυσκολίες οφειλόμενες σε φυσικές καταστροφές ή έκτακτες περιστάσεις που εκφεύγουν από τον έλεγχό του.

119 Η άσκηση από την Ένωση της αρμοδιότητας που της αναθέτει η εν λόγω διάταξη της Συνθήκης ΛΕΕ δεν θίγεται από τη θέσπιση μηχανισμού σταθερότητας όπως ο ΕΜΣ.

120 Επιπλέον, από κανένα στοιχείο του άρθρου 122 ΣΛΕΕ δεν προκύπτει ότι μόνον η Ένωση είναι αρμόδια για τη χορήγηση χρηματοοικονομικής ενίσχυσεως σε κράτος μέλος.

121 Κατά συνέπεια, τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να θεσπίσουν μηχανισμό σταθερότητας όπως ο ΕΜΣ, υπό την προϋπόθεση ωστόσο ότι, κατά τη λειτουργία του, ο μηχανισμός αυτός θα τηρεί το δίκαιο της Ένωσης και ιδίως τα μέτρα που θεσπίζει η Ένωση στο πλαίσιο του συντονισμού των οικονομικών πολιτικών των κρατών μελών (βλ. σκέψεις 68 και 69 της παρούσας αποφάσεως). Όπως προκύπτει από τις σκέψεις 111 έως 113 της παρούσας αποφάσεως, το άρθρο 13, παράγραφοι 3, δεύτερο εδάφιο, και 4, της Συνθήκης ΕΜΣ σκοπεί στο να διασφαλίσει ότι οποιαδήποτε χορηγούμενη από τον ΕΜΣ χρηματοοικονομική συνδρομή θα συνάδει με τα εν λόγω μέτρα συντονισμού.

122 Επομένως, δεν αντιβαίνει προς το άρθρο 122 ΣΛΕΕ η σύναψη μεταξύ των κρατών μελών με νόμισμα το ευρώ συμφωνίας όπως η Συνθήκη ΕΜΣ και η επικύρωσή της από αυτά.

iii) Επί της ερμηνείας του άρθρου 123 ΣΛΕΕ

123 Υπενθυμίζεται ότι το άρθρο 123 ΣΛΕΕ απαγορεύει στην ΕΚΤ και στις κεντρικές τράπεζες των κρατών μελών τις υπεραναλήψεις ή οποιουδήποτε άλλου είδους πιστωτικές διευκολύνσεις προς τις αρχές και τους οργανισμούς δημοσίου δικαίου της Ένωσης και των κρατών μελών καθώς και την απευθείας αγορά χρεογράφων από τους οργανισμούς ή τους φορείς αυτούς.

- 124 Το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν η σύναψη και η επικύρωση συμφωνίας, όπως η Συνθήκη ΕΜΣ, από τα κράτη μέλη με νόμισμα το ευρώ σκοπεύει σε καταστρατήγηση της απαγορεύσεως που προβλέπεται από το άρθρο 123 ΣΛΕΕ. Συγκεκριμένα, δεν είναι δυνατόν στα κράτη μέλη, ούτε ευθέως ούτε μέσω οργανισμών που αυτά ιδρύουν ή αναγνωρίζουν, να αποκλίνουν από το δίκαιο της Ένωσης ή να δέχονται τέτοιες παρεκκλίσεις.
- 125 Συναφώς, διαπιστώνεται ότι το άρθρο 123 ΣΛΕΕ απευθύνεται ειδικώς στην ΕΚΤ και στις κεντρικές τράπεζες των κρατών μελών. Επομένως, η εν λόγω απαγόρευση δεν καταλαμβάνει την παροχή χρηματοοικονομικής συνδρομής από ένα κράτος μέλος ή μια ομάδα κρατών μελών προς άλλο κράτος μέλος.
- 126 Από τα άρθρα 3, 12, παράγραφος 1, και 13 της Συνθήκης ΕΜΣ προκύπτει ότι ο ΕΜΣ είναι αυτός που προβαίνει στην παροχή χρηματοοικονομικής συνδρομής σε κάποιο μέλος του εν λόγω μηχανισμού, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις που προβλέπουν οι εν λόγω διατάξεις. Επομένως, ακόμη και αν τα κράτη μέλη ενεργούν μέσω του ΕΜΣ, εντούτοις, δεν παρεκκλίνουν από την απαγόρευση που θεσπίζει το άρθρο 123 ΣΛΕΕ, δεδομένου ότι το εν λόγω άρθρο δεν τα αφορά.
- 127 Εξάλλου, από κανένα στοιχείο δεν συνάγεται ότι οι χρηματοοικονομικοί πόροι που διατίθενται από τα μέλη του ΕΜΣ στον οικείο μηχανισμό ενδέχεται να προέρχονται από χρηματοπιστωτικά μέσα απαγορευόμενα από το άρθρο 123, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ.
- 128 Επομένως, δεν αντιβαίνει προς το άρθρο 123 ΣΛΕΕ η σύναψη μεταξύ των κρατών μελών με νόμισμα το ευρώ συμφωνίας όπως η Συνθήκη ΕΜΣ και η επικύρωσή της από αυτά.

iv) Επί της ερμηνείας του άρθρου 125 ΣΛΕΕ

- 129 Το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν συμφωνία όπως η Συνθήκη ΕΜΣ παραβιάζει την αρχή της «μη διασώσεως» που προβλέπεται από το άρθρο 125 ΣΛΕΕ.
- 130 Καταρχάς, επισημαίνεται ότι από τους όρους που χρησιμοποιεί το άρθρο 125 ΣΛΕΕ, κατά το οποίο η Ένωση ή κράτος μέλος «δεν ευθύνεται για τις υποχρεώσεις που αναλαμβάνει» άλλο κράτος μέλος και «δεν τις αναλαμβάνει», προκύπτει ότι ο σκοπός του εν λόγω άρθρου δεν είναι να απαγορεύσει στην Ένωση και τα κράτη μέλη την παροχή οποιασδήποτε μορφής χρηματοοικονομικής συνδρομής σε άλλο κράτος μέλος.
- 131 Η ερμηνεία αυτή του άρθρου 125 ΣΛΕΕ επιβεβαιώνεται από τις λοιπές διατάξεις του κεφαλαίου της Συνθήκης ΛΕΕ σχετικά με την οικονομική πολιτική και, ιδίως, των άρθρων 122 και 123 ΣΛΕΕ. Συγκεκριμένα, αφενός, το άρθρο 122, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ προβλέπει ότι η Ένωση μπορεί να χορηγεί χρηματοοικονομική συνδρομή ad hoc σε κράτος μέλος που αντιμετωπίζει ή διατρέχει μεγάλο κίνδυνο να αντιμετωπίσει σοβαρές δυσκολίες, οφειλόμενες σε φυσικές καταστροφές ή έκτακτες περιστάσεις που εκφεύγουν από τον έλεγχό του. Αν το άρθρο 125 ΣΛΕΕ είχε την έννοια ότι απαγορεύει οποιαδήποτε χρηματοοικονομική συνδρομή εκ μέρους της Ένωσης ή των κρατών μελών σε άλλο κράτος μέλος, το άρθρο 122 ΣΛΕΕ θα έπρεπε να προσδιορίζει ότι συνιστά παρέκκλιση από το εν λόγω άρθρο 125 ΣΛΕΕ.
- 132 Αφετέρου, το άρθρο 123 ΣΛΕΕ, το οποίο απαγορεύει στην ΕΚΤ και στις κεντρικές τράπεζες των κρατών μελών «τις υπεραναλήψεις ή οποιουδήποτε άλλου είδους πιστωτικές διευκολύνσεις», διατυπώνεται κατά τρόπο περισσότερο περιοριστικό σε σχέση με την αρχή της μη διασώσεως που προβλέπεται από το άρθρο 125 ΣΛΕΕ. Η διαφορετική διατύπωση του άρθρου αυτού επιβεβαιώνει ότι η επιβαλλόμενη με αυτό απαγόρευση δεν σκοπεύει στο να αποκλείσει οποιαδήποτε χρηματοοικονομική συνδρομή υπέρ συγκεκριμένου κράτους.

- 133 Στο πλαίσιο αυτό, για τον καθορισμό των μορφών χρηματοοικονομικής συνδρομής που συνάδουν με το άρθρο 125 ΣΛΕΕ, πρέπει να ληφθεί υπόψη ο επιδιωκόμενος από το εν λόγω άρθρο σκοπός.
- 134 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι η απαγόρευση που επιβάλλεται από το άρθρο 125 ΣΛΕΕ βασίζεται στο άρθρο 104 Β της Συνθήκης ΕΚ (κατόπιν τροποποίησης άρθρο 103 ΕΚ), το οποίο προστέθηκε στη Συνθήκη ΕΚ με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ.
- 135 Από τις προπαρασκευαστικές εργασίες της τελευταίας αυτής Συνθήκης προκύπτει ότι το άρθρο 125 ΣΛΕΕ σκοπεί στο να διασφαλίσει ότι τα κράτη μέλη ακολουθούν υγιή δημοσιονομική πολιτική (βλ. σχέδιο Συνθήκης για την αναθεώρηση της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας ενόψει της δημιουργίας οικονομικής και νομισματικής ένωσης, *Δελτίο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*, συμπλήρωμα 2/91, σ. 22 και 52). Συγκεκριμένα, η επιβαλλόμενη με το άρθρο 125 ΣΛΕΕ απαγόρευση διασφαλίζει ότι τα κράτη μέλη δανείζονται υπακούοντας στη λογική της αγοράς η οποία πρέπει να τα ωθεί στην τήρηση δημοσιονομικής πειθαρχίας. Η τήρηση μιας τέτοιας πειθαρχίας συμβάλλει, στο επίπεδο της Ένωσης, στην επίτευξη ενός υπέρτερου σκοπού, ήτοι στη διατήρηση της χρηματοοικονομικής σταθερότητας της νομισματικής ένωσης.
- 136 Υπό το πρίσμα του ανωτέρω επιδιωκόμενου από το άρθρο 125 ΣΛΕΕ σκοπού, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η εν λόγω διάταξη απαγορεύει στην Ένωση και στα κράτη μέλη την παροχή χρηματοοικονομικής συνδρομής η οποία θα είχε ως συνέπεια να περιορίσει το κίνητρο του δικαιούχου της συνδρομής κράτους μέλους να ακολουθήσει υγιή δημοσιονομική πολιτική. Επομένως, όπως προκύπτει από το σημείο 5 της γνωμοδότησεως της ΕΚΤ επί του σχεδίου αποφάσεως του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για την τροποποίηση του άρθρου 136 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με μηχανισμό σταθερότητας για τα κράτη μέλη με νόμισμα το ευρώ, η ενεργοποίηση της χρηματοοικονομικής συνδρομής βάσει ενός μηχανισμού σταθερότητας, όπως ο ΕΜΣ, συνάδει με το άρθρο 125 ΣΛΕΕ μόνον οσάκις κρίνεται απαραίτητη για τη διατήρηση της χρηματοοικονομικής σταθερότητας της ζώνης του ευρώ στο σύνολό της και υπάγεται σε αυστηρές προϋποθέσεις.
- 137 Αντιθέτως, το άρθρο 125 ΣΛΕΕ δεν απαγορεύει την παροχή, εκ μέρους ενός ή περισσοτέρων κρατών μελών, χρηματοοικονομικής συνδρομής σε κράτος μέλος το οποίο εξακολουθεί να ευθύνεται για τις υποχρεώσεις του έναντι των πιστωτών του και εφόσον οι όροι που συνδέονται με τη συνδρομή αυτή είναι τέτοιας φύσεως ώστε να ωθούν το εν λόγω κράτος να εφαρμόσει υγιή δημοσιονομική πολιτική.
- 138 Όσον αφορά τη Συνθήκη ΕΜΣ, διαπιστώνεται, πρώτον, ότι από τα μέσα στηριξέως της σταθερότητας των οποίων χρήση μπορεί να κάνει ο ΕΜΣ, βάσει των άρθρων 14 έως 18 της Συνθήκης αυτής, προκύπτει ότι ο ΕΜΣ δεν εγγυάται για τα χρέη του δικαιούχου κράτους μέλους. Το κράτος περί του οποίου πρόκειται εξακολουθεί να ευθύνεται, έναντι των πιστωτών του, για τις οικονομικές του υποχρεώσεις.
- 139 Συγκεκριμένα, η παροχή χρηματοοικονομικής συνδρομής σε μέλος του ΕΜΣ με τη μορφή πιστωτικού ορίου, σύμφωνα με το άρθρο 14 της Συνθήκης ΕΜΣ, ή με τη μορφή δανείου, σύμφωνα με τα άρθρα 15 και 16 της ίδιας Συνθήκης, ουδόλως σημαίνει ότι ο ΕΜΣ θα αναλάβει το χρέος του δικαιούχου κράτους μέλους. Αντιθέτως, η παροχή τέτοιας συνδρομής συνεπάγεται, για το εν λόγω κράτος, το οποίο εξακολουθεί να ευθύνεται έναντι των πιστωτών του για τις υποχρεώσεις του από υφιστάμενα χρέη, τη δημιουργία ενός νέου χρέους έναντι του ΕΜΣ. Συναφώς, επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 13, παράγραφος 6, της Συνθήκης ΕΜΣ, οποιαδήποτε χρηματοπιστωτική συνδρομή χορηγείται βάσει των άρθρων 14 έως 16 της οικείας Συνθήκης πρέπει να επιστραφεί στον ΕΜΣ από το δικαιούχο κράτος μέλος και ότι, σύμφωνα με το άρθρο 20, παράγραφος 1, της εν λόγω Συνθήκης, το προς επιστροφή ποσό προσαυξάνεται κατά ένα εύλογο ποσοστό.

- 140 Όσον αφορά τα μέσα στηρίξεως που προβλέπονται από τα άρθρα 17 και 18 της Συνθήκης ΕΜΣ, επισημαίνεται, αφενός, ότι η αγορά από τον ΕΜΣ ομολόγων μέλους του ΕΜΣ στην πρωτογενή αγορά μπορεί να εξομοιωθεί με τη χορήγηση δανείου. Για τους λόγους που εκτίθενται στην προηγούμενη σκέψη, ο ΕΜΣ δεν αναλαμβάνει το χρέος του δικαιούχου κράτους μέλους προβαίνοντας στην αγορά τέτοιων ομολόγων.
- 141 Αφετέρου, όσον αφορά την αγορά ομολόγων μέλους του ΕΜΣ στη δευτερογενή αγορά, διαπιστώνεται ότι, και στην περίπτωση αυτή, το κράτος μέλος εκδόσεως αυτών εξακολουθεί να ευθύνεται αποκλειστικά για τις επίμαχες υποχρεώσεις. Το γεγονός ότι ο ΕΜΣ, ως αγοραστής στην οικεία αγορά ομολόγων μέλους του ΕΜΣ, καταβάλλει κάποιο τίμημα στον κάτοχο των ομολόγων αυτών, πιστωτή του μέλους του ΕΜΣ που προέβη στην έκδοσή τους, δεν σημαίνει ότι ο ΕΜΣ αναλαμβάνει το χρέος του οικείου μέλους του ΕΜΣ έναντι του εν λόγω πιστωτή. Συγκεκριμένα, το εν λόγω τίμημα ενδέχεται να διαφέρει σημαντικά από την αξία των απαιτήσεων που ενσωματώνονται σε τέτοιους τίτλους, δεδομένου ότι εξαρτάται από τον νόμο της προσφοράς και της ζήτησης στη δευτερογενή αγορά των ομολόγων του μέλους του ΕΜΣ περί του οποίου πρόκειται.
- 142 Δεύτερον, η Συνθήκη ΕΜΣ προβλέπει απλώς ότι η στήριξη σταθερότητας θα παρασχεθεί αφής στιγμής κράτος μέλος με νόμισμα το ευρώ αντιμετωπίζει προβλήματα χρηματοδότησης στην αγορά. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τα άρθρα 3 και 12, παράγραφος 1, της Συνθήκης αυτής, στήριξη σταθερότητας παρέχεται στα μέλη του ΕΜΣ που αντιμετωπίζουν ή διατρέχουν τον κίνδυνο να αντιμετωπίσουν σοβαρά προβλήματα χρηματοδότησης, μόνον εφόσον είναι απαραίτητη για τη διαφύλαξη της χρηματοοικονομικής σταθερότητας της ζώνης του ευρώ στο σύνολό της καθώς και των κρατών μελών της, εξαρτάται δε η στήριξη αυτή από αυστηρούς όρους, αναλόγως του επιλεγμένου μέσου χρηματοοικονομικής συνδρομής.
- 143 Από τις σκέψεις 111 και 121 της παρούσας αποφάσεως προκύπτει ότι οι αυστηροί όροι από τους οποίους εξαρτάται η εκ μέρους του ΕΜΣ παροχή οποιασδήποτε στηρίξεως σταθερότητας σκοπούν στο να εξασφαλίσουν την τήρηση, από τον ΕΜΣ και τα δικαιούχα κράτη μέλη, των μέτρων που λαμβάνει η Ένωση ιδίως στον τομέα του συντονισμού των οικονομικών πολιτικών των κρατών μελών τα οποία, από την πλευρά τους, σκοπούν ιδίως στο να διασφαλίσουν την εκ μέρους των κρατών μελών εφαρμογή υγιούς δημοσιονομικής πολιτικής.
- 144 Τρίτον, το αιτούν δικαστήριο αναφέρεται στο επιχείρημα του αναιρεσείοντος της κύριας δίκης ότι οι κανόνες σχετικά με την πρόσκληση καταβολής κεφαλαίου που προβλέπονται από το άρθρο 25, παράγραφος 2, της Συνθήκης ΕΜΣ δεν συνάδουν με το άρθρο 125 ΣΛΕΕ, καθόσον έχουν ως συνέπεια ότι τα μέλη του ΕΜΣ εγγυώνται το χρέος του μέλους που δεν συμμορφώνεται.
- 145 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι το άρθρο 25, παράγραφος 2, της Συνθήκης ΕΜΣ προβλέπει ότι, σε περίπτωση που κάποιο κράτος μέλος, μέλος του ΕΜΣ, αδυνατεί να καλύψει την απαιτούμενη πληρωμή, μετά από σχετική πρόσκληση καταβολής κεφαλαίου, απευθύνεται αναθεωρημένη αυξημένη απαίτηση καταβολής κεφαλαίου σε όλα τα λοιπά μέλη. Εντούτοις, δυνάμει της ίδιας διατάξεως, το κράτος μέλος του ΕΜΣ που δεν συμμορφώνεται εξακολουθεί να ευθύνεται για την καταβολή του μεριδίου του στο κεφάλαιο. Επομένως, τα λοιπά μέλη του ΕΜΣ δεν εγγυώνται για το χρέος του μέλους που δεν συμμορφώνεται.
- 146 Κατά συνέπεια, ένας μηχανισμός, όπως ο ΕΜΣ, και τα μετέχοντα σε αυτόν κράτη μέλη δεν ευθύνονται για τις υποχρεώσεις κράτους μέλους δικαιούχου στήριξης σταθερότητας ούτε, εξάλλου, τις αναλαμβάνουν κατά την έννοια του άρθρου 125 ΣΛΕΕ.
- 147 Επομένως, δεν αντιβαίνει προς το άρθρο 125 ΣΛΕΕ η σύναψη μεταξύ των κρατών μελών με νόμισμα το ευρώ συμφωνίας όπως η Συνθήκη ΕΜΣ και η επικύρωσή της από αυτά.

γ) Επί της ερμηνείας του άρθρου 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ

- 148 Βάσει της αρχής της καλόπιστης συνεργασίας, που κατοχυρώνεται στο άρθρο 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ, τα κράτη μέλη απέχουν, ειδικότερα, από τη λήψη οποιουδήποτε μέτρου ικανού να θέσει σε κίνδυνο την επίτευξη των σκοπών της Ένωσης.
- 149 Το αιτούν δικαστήριο αναφέρεται στο επιχείρημα του αναιρεσειόντος της κύριας δίκης ότι η σύσταση του ΕΜΣ δεν συνάδει με τις διατάξεις της Συνθήκης ΣΕΕ σχετικά με την οικονομική και νομισματική πολιτική και, επομένως, ούτε με την αρχή της καλόπιστης συνεργασίας που προβλέπεται από το άρθρο 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ.
- 150 Το επιχείρημα αυτό δεν μπορεί να γίνει δεκτό.
- 151 Συγκεκριμένα, από τις σκέψεις 93 έως 98 και 108 έως 147 της παρούσας αποφάσεως προκύπτει ότι η θέσπιση μηχανισμού σταθερότητας, όπως ο ΕΜΣ, δεν θίγει τις διατάξεις της Συνθήκης ΛΕΕ σχετικά με την οικονομική και νομισματική πολιτική. Εξάλλου, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 111 έως 113 της παρούσας αποφάσεως, η Συνθήκη ΕΜΣ περιέχει διατάξεις οι οποίες διασφαλίζουν την εκ μέρους του ΕΜΣ τήρηση του δικαίου της Ένωσης κατά την εκπλήρωση της αποστολής του.
- 152 Επομένως, δεν αντιβαίνει προς το άρθρο 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ η σύναψη μεταξύ των κρατών μελών με νόμισμα το ευρώ συμφωνίας όπως η Συνθήκη ΕΜΣ και η επικύρωσή της από αυτά.

δ) Επί της ερμηνείας του άρθρου 13 ΣΕΕ

- 153 Το άρθρο 13, παράγραφος 2, ΣΕΕ ορίζει ότι κάθε θεσμικό όργανο δρα εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων που του ανατίθενται από τις Συνθήκες, σύμφωνα με τις διαδικασίες, τους όρους και τους σκοπούς τους οποίους προβλέπουν.
- 154 Το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν η ανάθεση, από τη Συνθήκη ΕΜΣ, νέων αρμοδιοτήτων στην Επιτροπή, στην ΕΚΤ και στο Δικαστήριο συνάδει με τις αρμοδιότητές τους όπως αυτές ορίζονται στις Συνθήκες. Πρέπει να εξετασθεί χωριστά ο ρόλος τον οποίο η Επιτροπή και η ΕΚΤ, αφενός, και το Δικαστήριο, αφετέρου, θα κληθούν να αναλάβουν στο πλαίσιο της Συνθήκης ΕΜΣ.

ι) Επί του έργου που ανατίθεται στην Επιτροπή και την ΕΚΤ

- 155 Η Συνθήκη ΕΜΣ αναθέτει διάφορα καθήκοντα στην Επιτροπή και την ΕΚΤ.
- 156 Όσον αφορά την Επιτροπή, τα καθήκοντα αυτά συνίστανται στην εκτίμηση των αιτήσεων χορηγήσεως στήριξης σταθερότητας (άρθρο 13, παράγραφος 1), στην εκτίμηση της υπάρξεως εκτάκτου ανάγκης (άρθρο 4, παράγραφος 4), στη διαπραγμάτευση μνημονίου κατανόησης στο οποίο περιγράφονται αναλυτικά οι όροι που θα συνδέονται με τη διευκόλυνση χρηματοπιστωτικής συνδρομής (άρθρο 13, παράγραφος 3), στην παρακολούθηση της συμμόρφωσης προς τους όρους που συνοδεύουν τη διευκόλυνση χρηματοπιστωτικής συνδρομής (άρθρο 13, παράγραφος 7), και στη συμμετοχή στις συνεδριάσεις του συμβουλίου διοικητών και του συμβουλίου διευθυντών υπό την ιδιότητα του παρατηρητή (άρθρα 5, παράγραφος 3, και 6, παράγραφος 2).
- 157 Τα καθήκοντα που ανατίθενται στην ΕΚΤ συνίστανται στην εκτίμηση του επείγοντος των αιτήσεων χορηγήσεως στήριξης σταθερότητας (άρθρο 4, παράγραφος 4), στη συμμετοχή στις συνεδριάσεις του συμβουλίου διοικητών και του συμβουλίου διευθυντών υπό την ιδιότητα του παρατηρητή (άρθρα 5, παράγραφος 3, και 6, παράγραφος 2) και, σε συνεργασία με την Επιτροπή, εκτίμηση των αιτήσεων χορηγήσεως στήριξης σταθερότητας (άρθρο 13, παράγραφος 1), στη διαπραγμάτευση μνημονίου κατανόησης (άρθρο 13, παράγραφος 3) και στην παρακολούθηση της συμμόρφωσης προς τους όρους που συνοδεύουν τη διευκόλυνση χρηματοπιστωτικής συνδρομής (άρθρο 13, παράγραφος 7).

- 158 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι τα κράτη μέλη, στους τομείς που δεν υπάγονται στην αποκλειστική αρμοδιότητα της Ένωσης, μπορούν, εκτός του πλαισίου της Ένωσης, να αναθέτουν καθήκοντα στα θεσμικά όργανα, όπως τον συντονισμό μιας συλλογικής δράσεως την οποία αναλαμβάνουν τα κράτη μέλη ή τη διαχείριση χρηματοοικονομικής συνδρομής (βλ. προπαρατεθείσες αποφάσεις Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, σκέψεις 16, 20 και 22, καθώς και Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου, σκέψεις 26, 34 και 41), υπό τον όρο ότι τα καθήκοντα αυτά δεν αλλοιώνουν τις αρμοδιότητες τις οποίες οι Συνθήκες ΕΕ και ΛΕΕ αναθέτουν στα εν λόγω θεσμικά όργανα (βλ., μεταξύ άλλων, γνωμοδοτήσεις 1/92 της 10ης Απριλίου 1992, Συλλογή 1992, σ. I-2821, σκέψεις 32 και 41, 1/00 της 18ης Απριλίου 2002, Συλλογή 2002, σ. I-3493, σκέψη 20, και 1/09 της 8ης Μαρτίου 2011, Συλλογή 2011, σ. I-1137, σκέψη 75).
- 159 Τα καθήκοντα που ανατίθενται στην Επιτροπή και την ΕΚΤ με τη Συνθήκη ΕΜΣ συνιστούν καθήκοντα όπως αυτά τα οποία αναφέρονται στην προηγούμενη σκέψη.
- 160 Πρώτον, οι ενέργειες που αναλαμβάνονται στο πλαίσιο του ΕΜΣ ανάγονται στην οικονομική πολιτική, η δε Ένωση δεν έχει αποκλειστική αρμοδιότητα στον εν λόγω τομέα.
- 161 Δεύτερον, τα καθήκοντα που ανατίθενται στην Επιτροπή και στην ΕΚΤ στο πλαίσιο της Συνθήκης ΕΜΣ, όσο σημαντικά και αν είναι, δεν παρέχουν ίδια εξουσία λήψεως αποφάσεων. Εξάλλου, οι ενέργειες των εν λόγω δύο οργάνων στο πλαίσιο της ως άνω Συνθήκης δεσμεύουν μόνον τον ΕΜΣ.
- 162 Τρίτον, τα καθήκοντα που ανατίθενται στην Επιτροπή και την ΕΚΤ δεν αλλοιώνουν τις αρμοδιότητες τις οποίες οι Συνθήκες ΕΕ και ΛΕΕ αναθέτουν στα εν λόγω θεσμικά όργανα.
- 163 Συγκεκριμένα, όσον αφορά την Επιτροπή, από το άρθρο 17, παράγραφος 1, ΣΕΕ προκύπτει ότι «προάγει το κοινό συμφέρον της Ένωσης» και «επιβλέπει την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης».
- 164 Υπενθυμίζεται ότι η Συνθήκη ΕΜΣ σκοπεί στη διασφάλιση της χρηματοοικονομικής σταθερότητας της ζώνης του ευρώ στο σύνολό της. Με την εμπλοκή της στη Συνθήκη ΕΜΣ, η Επιτροπή προάγει το κοινό συμφέρον της Ένωσης. Εξάλλου, τα καθήκοντα που ανατίθενται στην Επιτροπή από τη Συνθήκη ΕΜΣ της επιτρέπουν, όπως προβλέπει το άρθρο 13, παράγραφοι 3 και 4, της Συνθήκης αυτής, να μεριμνά για τη συμβατότητα με το δίκαιο της Ένωσης των μνημονίων κατανόησης που συνάπτονται από τον ΕΜΣ.
- 165 Όσον αφορά τα καθήκοντα που ανατίθενται στην ΕΚΤ από τη Συνθήκη ΕΜΣ, αυτά είναι σύμφωνα με τα διάφορα καθήκοντα τα οποία η Συνθήκη ΛΕΕ και το καταστατικό του ΕΣΚΤ αναθέτουν στο εν λόγω θεσμικό όργανο. Συγκεκριμένα, με τα καθήκοντα που της ανατίθενται στο πλαίσιο της Συνθήκης ΕΜΣ, η ΕΚΤ υποστηρίζει τις γενικές οικονομικές πολιτικές που εφαρμόζονται στην Ένωση, σύμφωνα με το άρθρο 282, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ. Εξάλλου, από το άρθρο 6.2 του καταστατικού της ΕΣΚΤ προκύπτει ότι η ΕΚΤ μπορεί να συμμετέχει σε διεθνείς νομισματικούς οργανισμούς. Το άρθρο 23 του εν λόγω καταστατικού επιβεβαιώνει ότι η ΕΚΤ μπορεί να «συνάπτει σχέσεις [...] με διεθνείς οργανισμούς».
- 166 Συναφώς, δεν μπορεί να γίνει δεκτό το επιχείρημα ότι, στο μέτρο που οι προπαρατεθείσες αποφάσεις Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου και Επιτροπής καθώς και Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου ήταν προγενέστερες της συμπεριλήψεως στις Συνθήκες των διατάξεων περί ενισχυμένης συνεργασίας, τα κράτη μέλη με νόμισμα το ευρώ θα έπρεπε να καθιερώσουν μεταξύ τους ενισχυμένη συνεργασία προκειμένου να τύχουν της συνδρομής των θεσμικών οργάνων της Ένωσης στο πλαίσιο του ΕΜΣ.
- 167 Συγκεκριμένα, από το άρθρο 20, παράγραφος 1, ΣΕΕ προκύπτει ότι η καθιέρωση ενισχυμένης συνεργασίας είναι δυνατή μόνον οσάκις η Ένωση είναι αρμόδια να ενεργεί στον τομέα τον οποίον αφορά η συνεργασία αυτή.

168 Από τις σκέψεις 64 έως 66 της παρούσας αποφάσεως, όμως, προκύπτει ότι οι διατάξεις των Συνθηκών επί των οποίων στηρίζεται η Ένωση δεν παρέχουν σε αυτή ειδική αρμοδιότητα για τη θέσπιση μόνιμου μηχανισμού σταθερότητας όπως ο ΕΜΣ.

169 Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν αντιβαίνει προς το άρθρο 20 ΣΕΕ η σύναψη μεταξύ των κρατών μελών με νόμισμα το ευρώ συμφωνίας όπως η Συνθήκη ΕΜΣ και η επικύρωσή της από αυτά.

ii) Επί του ρόλου που ανατίθεται στο Δικαστήριο

170 Υπενθυμίζεται ότι, βάσει του άρθρου 37, παράγραφος 2, της Συνθήκης ΕΜΣ, το συμβούλιο διευθυντών λαμβάνει απόφαση για οποιαδήποτε διαφορά προκύπτει μεταξύ μέλους του ΕΜΣ και του ΕΜΣ ή μεταξύ μελών του ΕΜΣ σε σχέση με την ερμηνεία και εφαρμογή της εν λόγω συνθήκης, συμπεριλαμβανομένης οποιασδήποτε διαφοράς σχετικά με τη συμβατότητα των αποφάσεων που έχουν ληφθεί από τον ΕΜΣ με την εν λόγω συνθήκη. Κατά την παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου, εάν ένα μέλος του ΕΜΣ αμφισβητήσει την κατά την παράγραφο 2 απόφαση, η διαφορά παραπέμπεται στο Δικαστήριο.

171 Συναφώς, διαπιστώνεται, πρώτον, ότι από την αιτιολογική σκέψη 16 της Συνθήκης ΕΜΣ προκύπτει ότι η αρμοδιότητα την οποία το Δικαστήριο καλείται να ασκήσει δυνάμει του άρθρου 37, παράγραφος 3, της ίδιας Συνθήκης στηρίζεται απευθείας στο άρθρο 273 ΣΛΕΕ. Δυνάμει του τελευταίου αυτού άρθρου, το Δικαστήριο είναι αρμόδιο επί οποιασδήποτε διαφοράς μεταξύ των κρατών μελών, συναφούς με το αντικείμενο των Συνθηκών, αν η διαφορά αυτή του υποβληθεί δυνάμει συμβάσεως διαιτησίας.

172 Δεύτερον, μολονότι δεν αμφισβητείται ότι το άρθρο 273 ΣΛΕΕ εξαρτά την αρμοδιότητα του Δικαστηρίου από την ύπαρξη συμβάσεως διαιτησίας, εντούτοις ουδέν εμποδίζει, λαμβανομένου υπόψη του επιδιωκόμενου από την εν λόγω διάταξη σκοπού, τέτοια εκ των προτέρων συμφωνία αφορώσα μια ολόκληρη κατηγορία προκαθορισμένων διαφορών και τούτο δυνάμει ρήτρας όπως το άρθρο 37, παράγραφος 3, της Συνθήκης ΕΜΣ.

173 Τρίτον, οι διαφορές που υποβάλλονται στη δικαιοδοσία του Δικαστηρίου παρουσιάζουν συνάφεια με το αντικείμενο των Συνθηκών κατά την έννοια του άρθρου 273 ΣΛΕΕ.

174 Συναφώς, επισημαίνεται ότι διαφορά σχετική με την ερμηνεία ή την εφαρμογή της Συνθήκης ΕΜΣ ενδέχεται να αφορά επίσης την ερμηνεία ή την εφαρμογή των διατάξεων του δικαίου της Ένωσης. Συγκεκριμένα, βάσει του άρθρου 13, παράγραφος 3, της εν λόγω Συνθήκης, το μνημόνιο κατανόησης, το οποίο αποτελεί αντικείμενο διαπραγματεύσεως με το κράτος μέλος που ζητεί τη χορήγηση στήριξης σταθερότητας, πρέπει να συνάδει πλήρως με το δίκαιο της Ένωσης και, ιδίως, με τα μέτρα που λαμβάνει η Ένωση στον τομέα του συντονισμού των οικονομικών πολιτικών των κρατών μελών. Επομένως, οι προϋποθέσεις από τις οποίες εξαρτάται η παροχή τέτοιας στήριξης σε κράτος μέλος καθορίζονται, τουλάχιστον εν μέρει, από το δίκαιο της Ένωσης.

175 Τέταρτον, δεν αμφισβητείται ότι το άρθρο 273 ΣΛΕΕ εξαρτά την αρμοδιότητα του Δικαστηρίου σε σχέση με τη διαφορά της οποίας επιλαμβάνεται από την προϋπόθεση να πρόκειται για διαφορά αποκλειστικώς μεταξύ κρατών μελών. Κατόπιν αυτού, στο μέτρο που ο ΕΜΣ απαρτίζεται αποκλειστικώς από κράτη μέλη, διαφορά στην οποία ο ΕΜΣ είναι διάδικος μπορεί να θεωρηθεί ως διαφορά μεταξύ κρατών μελών κατά την έννοια του άρθρου 273 ΣΛΕΕ.

176 Επομένως, η ανάθεση από το άρθρο 37, παράγραφος 3, της Συνθήκης ΕΜΣ αρμοδιότητας στο Δικαστήριο για την ερμηνεία και την εφαρμογή των διατάξεων της εν λόγω Συνθήκης πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 273 ΣΛΕΕ.

177 Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι δεν αντιβαίνει προς το άρθρο 13 ΣΕΕ η σύναψη μεταξύ των κρατών μελών με νόμισμα το ευρώ συμφωνίας όπως η Συνθήκη ΕΜΣ και η επικύρωσή της από αυτά.

ε) Επί της ερμηνείας της γενικής αρχής της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας

178 Το αιτούν δικαστήριο εκθέτει, αναφερόμενο σε ένα επιχείρημα του αναιρεσιόντος της κύριας δίκης, ότι η σύσταση του ΕΜΣ εκτός της έννομης τάξεως της Ένωσης ενέχει τον κίνδυνο της εξαιρέσεως του ΕΜΣ από το πεδίο εφαρμογής του Χάρτη. Στο πλαίσιο αυτό, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν η σύσταση του ΕΜΣ συνιστά παράβαση του άρθρου 47 του Χάρτη το οποίο εγγυάται σε κάθε πρόσωπο αποτελεσματική δικαστική προστασία.

179 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 51, παράγραφος 1, του Χάρτη, οι διατάξεις του εν λόγω Χάρτη απευθύνονται στα κράτη μέλη, μόνον όταν αυτά εφαρμόζουν το δίκαιο της Ένωσης. Σύμφωνα με την παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου, ο Χάρτης δεν διευρύνει το πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης πέραν των αρμοδιοτήτων της Ένωσης και δεν θεσπίζει νέες αρμοδιότητες και καθήκοντα για την Ένωση, ούτε τροποποιεί τις αρμοδιότητες και τα καθήκοντα όπως ορίζονται από τις Συνθήκες. Επομένως, το Δικαστήριο καλείται να ερμηνεύσει, λαμβάνοντας υπόψη τον Χάρτη, το δίκαιο της Ένωσης εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων οι οποίες έχουν απονεμηθεί στην Ένωση (βλ. αποφάσεις της 5ης Οκτωβρίου 2010, C-400/10 PPU, McB., Συλλογή 2010, σ. I-8965, σκέψη 51, καθώς και της 15ης Νοεμβρίου 2011, C-256/11, Dereci κ.λπ., Συλλογή 2011, σ. I-11315, σκέψη 71).

180 Επισημαίνεται ότι τα κράτη μέλη δεν εφαρμόζουν το δίκαιο της Ένωσης, κατά την έννοια του άρθρου 51, παράγραφος 1, του Χάρτη, στην περίπτωση που ιδρύουν μηχανισμό σταθερότητας όπως ο ΕΜΣ, για τη θέσπιση του οποίου, όπως προκύπτει από τη σκέψη 105 της παρούσας αποφάσεως, οι Συνθήκες ΕΕ και ΛΕΕ δεν αναθέτουν ειδική αρμοδιότητα στην Ένωση.

181 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι δεν αντιβαίνει προς τη γενική αρχή της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας η σύναψη μεταξύ των κρατών μελών με νόμισμα το ευρώ συμφωνίας όπως η Συνθήκη ΕΜΣ και η επικύρωσή της από αυτά.

182 Υπό τις συνθήκες αυτές, στο δεύτερο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι δεν αντιβαίνει προς τα άρθρα 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ, 13 ΣΕΕ, 2, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, 3, παράγραφοι 1, στοιχείο γ', και 2, ΣΛΕΕ, 119 έως 123 ΣΛΕΕ και 125 έως 127 ΣΛΕΕ καθώς και προς τη γενική αρχή της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας η σύναψη μεταξύ των κρατών μελών με νόμισμα το ευρώ συμφωνίας όπως η Συνθήκη ΕΜΣ και η επικύρωση της συμφωνίας αυτής από τα εν λόγω κράτη μέλη.

Γ– *Επί του τρίτου ερωτήματος*

183 Με το ερώτημα αυτό, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν τα κράτη μέλη μπορούν να συνάψουν και να επικυρώσουν τη Συνθήκη ΕΜΣ πριν την έναρξη ισχύος της αποφάσεως 2011/199.

184 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι η τροποποίηση του άρθρου 136 ΣΛΕΕ από το άρθρο 1 της αποφάσεως 2011/199 επιβεβαιώνει την ύπαρξη αρμοδιότητας των κρατών μελών (βλ. σκέψεις 68, 72 και 109 της παρούσας αποφάσεως). Ως εκ τούτου, η απόφαση αυτή δεν αναθέτει καμία νέα αρμοδιότητα στα κράτη μέλη.

185 Επομένως, στο τρίτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το δικαίωμα κράτους μέλους να συνάψει και να επικυρώσει τη Συνθήκη ΕΜΣ δεν εξαρτάται από την έναρξη ισχύος της αποφάσεως 2011/199.

IV – Επί των δικαστικών εξόδων

¹⁸⁶ Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (ολομέλεια) αποφαινεται:

- 1) Από την εξέταση του πρώτου ερωτήματος δεν προέκυψε κανένα στοιχείο ικανό να θίξει το κύρος της αποφάσεως 2011/199/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, της 25ης Μαρτίου 2011, που τροποποιεί το άρθρο 136 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με μηχανισμό σταθερότητας για τα κράτη μέλη με νόμισμα το ευρώ.
- 2) Δεν αντιβαίνει προς τα άρθρα 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ, 13 ΣΕΕ, 2, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, 3, παράγραφοι 1, στοιχείο γ', και 2, ΣΛΕΕ, 119 ΣΛΕΕ έως 123 ΣΛΕΕ και 125 ΣΛΕΕ έως 127 ΣΛΕΕ καθώς και προς τη γενική αρχή της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας η σύναψη μεταξύ των κρατών μελών με νόμισμα το ευρώ συμφωνίας όπως η Συνθήκη για τη θέσπιση του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας μεταξύ του Βασιλείου του Βελγίου, της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, της Δημοκρατίας της Εσθονίας, της Ιρλανδίας, της Ελληνικής Δημοκρατίας, του Βασιλείου της Ισπανίας, της Γαλλικής Δημοκρατίας, της Ιταλικής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Κύπρου, του Μεγάλου Δουκάτου του Λουξεμβούργου, της Μάλτας, του Βασιλείου των Κάτω Χωρών, της Δημοκρατίας της Αυστρίας, της Πορτογαλικής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Σλοβενίας, της Σλοβακικής Δημοκρατίας και της Δημοκρατίας της Φινλανδίας, η οποία συνήφθη στις Βρυξέλλες στις 2 Φεβρουαρίου 2012, και η επικύρωση της συμφωνίας αυτής από τα εν λόγω κράτη μέλη.
- 3) Το δικαίωμα κράτους μέλους να συνάψει και να επικυρώσει την εν λόγω συνθήκη δεν εξαρτάται από την έναρξη ισχύος της αποφάσεως 2011/199.

(υπογραφές)